

TAUNO YLIRUUSI:

BÖRTÖNKARRIER

– Komédia két felvonásban –

Másik
Színház

2013

ELSŐ FELVONÁS

Első jelenet

Vörös téglás börtönfal. Balra két juharfa áll. Lepedőkből csomózott kötél repül át a falon. A fal peremén megjelenik Valto fegyencruhában, és kezd lefelé ereszkedni a kötélén. A fal tövében álló rendőr érdeklődéssel figyel a műveletet. Valto szinte a rendőr ölébe ereszkedik

VALTO Ó, bocsánat...

ELSŐ RENDŐR Hát ez meg mit jelentsen? Csak nem...?

VALTO De bizony. Szökni akarok.

ELSŐ RENDŐR Tehát beismeri, hogy szökni próbált a börtönből?

VALTO Azt hiszem, mást nem tehetek. Az őszinteség különben is elnyeri jutalmát. Hát akkor indulhatunk, nem?

ELSŐ RENDŐR Úgy értem ezt, hogy megadja magát?

VALTO Muszáj. Van önnél karperec? *(Odanyújtja a csuklóját)*

ELSŐ RENDŐR Más a maga helyében megpróbált volna elmenekülni.

VALTO Minden bizonnyal.

ELSŐ RENDŐR *(gyanakvón)* És maga mért nem próbált?

VALTO Mit?

ELSŐ RENDŐR Hát meglógni!

VALTO Gondoltam, nem érdemes. Úgyis elkapott volna.

ELSŐ RENDŐR Magának látnia kellett engem, amikor átmászott a falon.

VALTO Nem láttam.

ELSŐ RENDŐR Dehogynem látott.

VALTO Nem láttam.

ELSŐ RENDŐR Látott, és kész. És mégis megpróbált... Mintha direkt várta volna, hogy itt legyek. *(Körülnéz)* Rejtett kamera, mi? Azért volt nekem mindjárt olyan ismerős. Maga tévés, ugye?

VALTO Ne bambuljon már, csináljon valamit!

ELSŐ RENDŐR Mit kéne csinálnom? Talán le kéne tartóztatnom? Itt a mikrofonja az ancúgja alatt, mi? Csak nem egyenes adásba megy? *(Megigazítja nyakkendőjét és sapkáját)* Hehe, kár lenne, ha most elrontottam volna. Ez mind egyenesbe megy, amit beszélünk?

VALTO Ide figyeljen öregem! Én nem a tévétől jöttem, hanem a sittről, és nincs itt semmiféle rejtett kamera. Vagy lát valahol kamerát?

ELSŐ RENDŐR Nem látok én. De gondolom, a rejtett kamerát nem is nagyon lehet látni. Mindig valami parkírozó kocsiba dugják el.

VALTO És mondja, lát itt valahol parkírozó kocsit?

ELSŐ RENDŐR *(körülnéz)* Akkor meg valamelyik képeslaptól van maga, igaz? Harc az olvasókért, mi? Az emberek minden idejüket a tévével töltik.

VALTO Ugyan már...

ELSŐ RENDŐR Kényes a téma? Mindig valami újat, valami szenzációsat kell kitalálni, nem igaz? Mi volna a véleménye egy ilyen címről, hogy aszongya „Megszöktem a börtönből”? Avagy „Mit érzett riporterünk, abban a pillanatban, amikor a durva finn rendőr neki-esett, és ok nélkül elagyabugyálta”? Merő véletlen, hogy épp egy ilyen kedves rendőrrel akadt össze. Maga biztosan azt hiszi, hogy minden rendőr buta és kegyetlen. De a változatosság kedvéért írjon egyszer igazat is! Írja meg, hogy járt. Figurázza ki most saját magát.

VALTO Maga tiszta hülye.

ELSŐ RENDŐR „Azt mondtam neki, hogy tiszta hülye, mégse ütött meg a gumiszalámival...” Így kezdje!

VALTO Láttam, hogy átmásztam a falon. Kötelessége, hogy letartóztasson.

ELSŐ RENDŐR Hehe, hehe.

VALTO Hát nem érti, hogy megpattantam a sittről?! Magának kötelessége, hogy visszavigyen!

ELSŐ RENDŐR *(jóízűen nevetve)* És mondja, mikor fog ez megjelenni?

VALTO Figyelmeztetem, súlyos hibát követ el, ha elenged.

ELSŐ RENDŐR Még súlyosabbat, ha letartóztatom.

VALTO Oké. Ha nem hisz nekem, menjen, kérdezze meg a sitten. Kérdezze meg, hiányzik-e valaki.

ELSŐ RENDŐR És maga itt megvár engem?

VALTO Persze.

ELSŐ RENDŐR És nem próbál majd megszökni?

VALTO Nem. De ha akarja, magával megyek.

ELSŐ RENDŐR Hehe. Engem ugyan nem fog beugratni.

VALTO Na jöjjön, kérdezzük meg!

ELSŐ RENDŐR Tudom, tudom. Ők is benne vannak a játékban. A börtönigazgató engedélye nélkül maga ezt az egészet meg se csinálhatta volna.

VALTO Maga a leghülyébb dinnyefejú rendőr, akit csak valaha láttam!

ELSŐ RENDŐR Hehe. Nem mindenki lehet olyan zseniális, mint egyes újságírók. *(Elindul, hogy otthagyja Valtót, de az követi)*

VALTO Próbálja már elhinni, hogy nem újságíró vagyok, hanem szökött fegyenc!

ELSŐ RENDŐR Hehe. Én se rendőr vagyok, hanem halaskofa. *(Úgy tesz, mint aki halat mér)*

Szabad egy kiló friss heringet? Vagy talán ezt a pompás csukát? Van most nagyon finom füstölt marénánk is... Ebből adjak? Tessék parancsolni, két füstölt maréna! Az anyni, mint... pontosan tíz márka. És a hölgynek? Süllőt? Süllőnk is van, tessék parancsolni, mennyit adjunk?

VALTO Kötelessége, hogy letartóztasson, és visszavigyen a börtönbe.

ELSŐ RENDŐR Szó sincs róla.

VALTO De igen.

ELSŐ RENDŐR De nem!

VALTO Gondoljon az esküjére!

ELSŐ RENDŐR Egyébként is. Nem veszi észre, hogy folyton ellentmondásba keveredik? Az imént azt állította, hogy megszökött a börtönből, most meg azt követeli tőlem, hogy vigyem vissza oda.

VALTO Persze. Mert tetten ért. Elkapott, én meg alávetem magam a sorsomnak. Hát nem frankó?

ELSŐ RENDŐR Kicsit túlságosan is frankó.

VALTO Szóval nem tartóztat le?

ELSŐ RENDŐR Nem. Nyugodtan hazamehet.

VALTO A maga baja lesz, nem bánom. Lelépek! *(Megfordul, és úgy tesz, mint aki futni készül, de mivel a rendőr csak vidáman heherészik, visszatér)* Ide figyeljen! Követelem, hogy tartóztasson le!

ELSŐ RENDŐR Ha nem megy innét azonnal, én...

VALTO *(reménykedve)*: Letartóztat?

ELSŐ RENDŐR Se most, se később! Nincs az az isten, amiért megtenném. Még akkor se tartóztatom le, ha ezentúl ingyen küldik a lapjukat!

VALTO Nem is hagynám, hogy letartóztasson, még ha akarna se! Túl nagy megtiszteltetés volna egy ilyen dinnyefejú és lúdtalpas rendőrnek.

ELSŐ RENDŐR Akkor se tartóztatom le, ha térden állva könyörög, érti?

VALTO Akkor se hagynám, hogy letartóztasson, ha maga volna az egyetlen rendőr a világon!
Agyó! *(Elindul)*

ELSŐ RENDŐR *(utánakiabál nevetve)*: Parancsol egy kiló heringet?

Felbőg a börtön szirénája. Második rendőr lihegve érkezik

MÁSODIK RENDŐR Szervusz.

ELSŐ RENDŐR Szervusz. Mi baj van? Történt valami?

MÁSODIK RENDŐR Megszökött egy fogoly a börtönből. Nem láttál semmit?

ELSŐ RENDŐR Mi volt rajta?

MÁSODIK RENDŐR Mi volt? Hát ami a rabokon szokás. Csíkos ruha.

ELSŐ RENDŐR Az anyya! Ezt jól megcsináltam...

MÁSODIK RENDŐR Lepedőből kötelet csomózott, és átmászott a falon. *(Észreveszi a lepedőfontot)* Itt van, ni!

ELSŐ RENDŐR Ő volt az! Az előbb beszéltem vele.

MÁSODIK RENDŐR Beszélteél vele?! És mit mondott? Nem mondta, hogy merre megy?

ELSŐ RENDŐR Azt nem, de arra ment.

MÁSODIK RENDŐR Utána!

ELSŐ RENDŐR *(komoran)*: És... és még lúdtalpasnak is nevezett!

Gumibotjukat megmarkolva rohanni kezdenek Valto után. Az első rendőr úgy fut, ahogyan a lúdtalpasok, dögő, terpesztett léptekkel

Második jelenet

Kis tér a belvárosban. Villamosmegálló. Ékszerüzlet. Lámpaoszlop. Néhány járókelő. Harmadik rendőr komótosan sétál fel-alá. Valto jön, és igyekszik felhívni magára a rendőr figyelmét. Különböleg mozdulatokat tesz, magára mutogat, és nagyokat kacsint. Harmadik rendőr bólint, mint aki érti a dolgot, vissza is kacsint, de különben úgy tesz, mint aki semmit se vett észre. A villamosmegállóba ezalatt jól öltözött úriember érkezik kis bőrönddel, Valto odalép hozzá, felkapja a bőröndöt, és elindul. A bőröndös ember úgy tűnik, semmit se vesz észre. Valto visszamegy, a vállára üt. A bőröndös ember összerezzen, de továbbra is makacsul hátat fordít. Valto újra megütögeti a vállát. Harmadik rendőr úgy tesz, mint aki nem vesz észre semmit, de azért egész idő alatt titokban szemmel tartja a dolgokat

VALTO Elvettem. Nem vette észre? Az ön bőröndjét. Bocsánat, de elvettem a bőröndjét. Hallja?! Elvettem ezt a bőröndöt, el akarom lopni. *(Ordít, mintha a másik süket volna)* Elvettem ezt a bőröndöt! Mit szól hozzá? Ott a rendőr! Nem kéne idehívni?

A bőröndös ember válla reszketni kezd. Még mindig hátat fordít. Zsebkendőjét vesz elő a zsebéből, megtörli a szemét

HARMADIK RENDŐR *(odaérkezik)*: Segíthetek valamiben?

VALTO Hogyne. Az előbb elvettem ennek az embernek a bőröndjét.

HARMADIK RENDŐR Láttam, kérem.

BŐRÖNDÖS EMBER Én... én csak tévedésből hoztam el ezt a bőröndöt. Gondoltam, nincs gazdája... El akartam vinni a talált tárgyak osztályára. Komolyan. Nem hisznek nekem? Hát ez rémes, ez szörnyű.

HARMADIK RENDŐR *(Valtóhoz)*: Letartóztassam?

VALTO Ezt? Dehogyan, hagyja csak.

BŐRÖNDÖS EMBER Köszönöm, uram. Megígérem, hogy soha többé... *(Szitkozódva, gyorsan kerekét old)* Ezt a firkás smasszert!...

Anneli kilép az ékszerüzletből. Kedves fiatal lány

ANNELI Megtalálta a bőröndömet?! Jaj, nagyon, nagyon köszönöm. Elhagytam az előbb, annyira belefeledkeztem a kirakatnézésbe.

HARMADIK RENDŐR Köszönje Szimat felügyelőnek, az ezerarcú, ezer alakban nyomozó szu-

permennek.

ANNELI Hol van?

HARMADIK RENDŐR Itt áll ön előtt.

ANNELI Ő, igazán?! *(Valtóhoz)* Nagyon köszönöm, felügyelő úr.

VALTO *(rendőrhöz)* Most jól figyeljen, mit csinálók! *(Őlébe kapja Annelit, és erőszakkal megcsókolja. A leányzó először ellenkezik, de aztán megadja magát. Annelihez)* Kiáltson segítségért!

ANNELI *(mámorosan)* Micsoda férfi! Te jószagú ég, micsoda férfi!

VALTO *(rendőrhöz)* Láta, mit csináltam?

HARMADIK RENDŐR Naná, hogy láttam!

VALTO Hát akkor mire vár? Tegye a kötelességét.

HARMADIK RENDŐR É-é-n?

VALTO Naná, hogy maga. Láthatta, hogy itt háborgattam egy hölgyet fényes nappal.

HARMADIK RENDŐR Na igen, igen, de hát én csak egy egyszerű rendőr vagyok...

VALTO Na és aztán? Maga szerint ehhez feltétlenül a főkapitány kell?

HARMADIK RENDŐR *(vigyázzba áll)* Nem, felügyelő úr. *(Felkapja Annelit, és megpróbálja megcsókolni, de Anneli képen vágja)*

ANNELI *(Valtóhoz)* Még egyszer köszönöm. Viszontlátásra! *(Távozik)*

HARMADIK RENDŐR Tökéletesen értem. A felügyelő úrnak...

VALTO Rosszul. Én nem felügyelő vagyok, hanem szökevény. Ma pattantam meg a sittről, és azt várom, hogy végre összeakadjak egy olyan rendőrrel, akinek van elég gögyija, hogy le-tartóztasson. Érti?

HARMADIK RENDŐR Tökéletesen értem. A felügyelő úrnak...

VALTO Nem vagyok felügyelő.

HARMADIK RENDŐR Elnézést, véletlenül csúszott ki a számon. Pompásan el van maszkírozva. Lehetetlenség felismerni.

VALTO Ez nem maszkírozás.

HARMADIK RENDŐR Értem.

VALTO Bűnöző vagyok és szökevény. Lepedőből kötelet csináltam, és átmásztam a börtönfalán.

HARMADIK RENDŐR És most arra készül, hogy beépüljön a bűnözők közé. Becsszóra, senki se hinné felügye ... bocsánat, izé... senki se hinné, hogy nem szökevény. Ez a ruha, meg minden... Kiköpött szökevény!

VALTO Ahogy mondja, barátom. Nem vagyok én semmiféle felügyelő. Próbálja meg végre az eszébe vésni.

HARMADIK RENDŐR *(a fejére mutat)* Már itt is van.

VALTO Ki vagyok tehát?

HARMADIK RENDŐR Szökevény.

VALTO Valóságos szökevény.

HARMADIK RENDŐR Valóságos szökevény.

VALTO És nem vagyok semmiféle áruhás Szimat felügyelő, aki megpróbál beépülni a bűnözők közé.

HARMADIK RENDŐR És nem áruhás Szimat felügyelő, aki... aki...

Santeri és Lullan megérkeznek, bemennek az ékszerboltba

VALTO ...arra készül, hogy beépüljön a bűnözők közé.

HARMADIK RENDŐR ...arra készül, hogy beépüljön a bűnözők közé.

VALTO Tehát elhiszi végre, hogy igazi szökevény vagyok, akit minden kötelességtudó rendőrnek azonnal le kell tartóztatnia?

HARMADIK RENDŐR Természetesen. Elhiszem.

VALTO Na végre. És most mit fog tenni?

HARMADIK RENDŐR *(kihúzza magát):* Várom az utasításait.

VALTO Ja-aj ! Jöjjön ide! *(Odamennek az ékszerüzlet kirakatához. Valto felvesz a földről egy téglát)* Látja, mi ez?

HARMADIK RENDŐR Megtévesztésig olyan, mint egy téglá, tehát biztos, hogy nem az. Egy pillanat... azt mondanám, hogy... hogy lehet például álcázott aranytömb. Vagy valami csempészárú? Vagy nagyon mellélőttem?

VALTO Nagyon. Ez egy...

HARMADIK RENDŐR Magnetofon? Miniatur rádióadó?

VALTO Közönséges téglá.

HARMADIK RENDŐR *(megérinti a téglát)*: Jé, tényleg! Hát nem hiába látszott megtévesztésig téglának. Közönséges téglá. *Az egyik sarka letörött.*

VALTO Mit gondol, mit fogok vele csinálni?

HARMADIK RENDŐR Hinnye, ez már nehéz kérdés... izé, csak nem valami tárgyi bizonyíték?

VALTO De az bizony! Leendő tárgyi bizonyíték. Nézze csak!

HARMADIK RENDŐR Igenis!

Valto bedobja a téglával az ékszerüzlet kirakatát

VALTO Láttá?

HARMADIK RENDŐR Láttam. Egész idő alatt figyeltem, kérem. De még mindig nem egészen...

Santeri és Lullan kirohannak az ékszerüzletből, és sürgősen eltűnnek. Ékszerész kijön

ÉKSZERÉSZ Nem látták, ki dobta be azt a követ az ablakon?

VALTO Én. Ő a szemtanú rá.

HARMADIK RENDŐR Szemtanú vagyok rá, kérem. Ő csinálta. Elejétől végig láttam az egészet.

ÉKSZERÉSZ *(megszorítja Valto kezét)* Nagyon köszönöm. Ön megmentett engem. Ezek a betörők pont akkor akartak kifosztani, amikor bedobta a követ a kirakatablakon. A lehető legjobbkor lépett közbe. Nagyon-nagyon köszönöm!

HARMADIK RENDŐR *(Valtóhoz)* Most már értem. A legpompásabb akció volt, amit valaha is láttam. Köszönöm a leckét!

VALTO Akarja tudni, mi maga? Maga egy féleszű barom!

HARMADIK RENDŐR Féleszű barom?

VALTO Pontosan. Egy féleszű barom. *(Távozik)*

HARMADIK RENDŐR *(füle tövét vakarja)* Féleszű barom? Ez meg mi a fenét akar jelenteni?

ÉKSZERÉSZ Minél kivételesebb ember, annál nehezebb megérteni. *(Bemegy a boltjába)*

HARMADIK RENDŐR „Maga egy féleszű barom... Ez nyilván valami... aha, megvan! Ez nyilván az én fedőnevem. Ő a „Szökevény” én meg a „Féleszű barom”. *(Úgy tesz, mintha URH-adóba beszélne)* Itt „Féleszű barom”. Halló, „Szökevény”! Hallgatom. Az adott utasítások szerint jártam el. Továbbra is a téren cirkálok. Semmi gyanúsat nem észleltem. Hallgatom, vétel. Ismétlem: „Féleszű barom” tovább dolgozik az utasítások szerint. Vége.

Első és második rendőr futva érkezik a helyszínre

ELSŐ RENDŐR Szervusz!

MÁSODIK RENDŐR Szervusz!

HARMADIK RENDŐR Szervusztok! Mi baj van?

ELSŐ RENDŐR Nem láttad?

HARMADIK RENDŐR Kit?

MÁSODIK RENDŐR Egy fegyencruhás fickót.

HARMADIK RENDŐR Szimat felügyelőre gondoltok, az ezerarcú emberre?

ELSŐ RENDŐR Nem, hanem egy szökevényre. Csíkos ruhában van. Körülbelül ekkora. *(Mutatja)*

HARMADIK RENDŐR Ő volt az! Én meg azt hittem, hogy a Szimat felügyelő.

ELSŐ RENDŐR Ugyan! Szimat felügyelő ezen a héten pincérnek álcázza magát.

HARMADIK RENDŐR Hogy a franc ette volna meg!

MÁSODIK RENDŐR És merre ment?

HARMADIK RENDŐR Arra.

MÁSODIK RENDŐR Utána!

HARMADIK RENDŐR (*bánatosan*): És... és még féleszű baromnak nevezett...! (*Gumibotjukat magasra emelve Valto után iramodnak. Harmadik rendőr fejjel nekirohan a lámpaszlopnak, de azonnal fut tovább*)

Harmadik jelenet

Harmadosztályú kocsmá. Santeri az ablakfüggöny részén kémlel az utcára. Öltözéke azt bizonyítja: szereti a pompás holmikát, de nincs ízlése. Két-három drágaköves gyűrűt visel, és pompás nyakkendőt. Nagyon fáradtnak látszik: szeme körül vastag, fekete karikák. A pult mögött ott könyököl Harri, a pincér. Lullan egy asztalnál ül, és borozgat

LULLAN Egy kis pechünk volt, semmi más. Ki gondolta volna, hogy valaki pont akkor akarja kirámolni ugyanazt a bazárt? Pláne téglával. Állati maradi dolog. Harri, hozz még egy ilyen! Ha egy kicsit nagyobb mázlink van, miénk a zsákmány.

SANTERI Meg se kellett volna próbálnunk. Megmondtam, hogy valamit el fogunk tolni.

LULLAN Azt te mindig megmondod.

SANTERI Már reggel volt egy ilyen érzésem. Amikor kimentem az utcára, az első, akit megláttam, egy rendőr volt. Ez pedig mindig rosszat jelent. Mit mondok nekik, ha bejönnek a lakásomba, és megbilincselnek? Mit tudok mondani?

LULLAN Nyugodj meg, Santeri. Gyere, ülj ide, és igyál egy pohár bort. Harri, hozz neki bort!

SANTERI Nem akarok börtönbe kerülni. Hallottam, milyen ott. Mint a koncentrációs táborban. Nincs szabadság, nincs rendes ennivaló, nincs rendes ruha. Semmi nincs. Csak piszok szigorúság. És az ember minden lépését figyelik. Még levelet se írhat az anélkül, hogy ne cenzúráznák. Nem, nem! Én nem akarok odakerülni. Nem akarok!

Harri letesz az asztalra egy pohár bort. Santeri odalép, felveszi. Reszket a keze. Két kézzel fogja meg a poharat

LULLAN Baj van az idegeiddel, fiú.

SANTERI Hát csoda? Szent ég, hát csoda?! Örökös izgalomban élni, örökös félelemben, hogy elkapnak. Minden pillanatban résen állni. Várni, hogy egyszer csak kinyílik az ajtó, és... Ki bírja az ilyen életet? Nappal a szörnyű bizonytalanság, éjszakánként meg nem jön álom a szememre. Már nem is emlékszem rá, mikor aludtam utoljára.

LULLAN És kit vádolsz érte?

SANTERI A társadalmat. Ezt az úgynevezett jólétet, amiben élünk. A kereskedőket, akik teletömik áruval a kirakataikat. A reklámfőnököket, akik állandóan új igényeket teremtenek. A hajsztát a magas életszínvonalért.

LULLAN De hiszen ez jó dolog. Azt jelenti, hogy magas az életszínvonal.

SANTERI Jó, jó. De mégiscsak szörnyű, hogy olyan magas, hogy csak lopással lehet elérni!

LULLAN Szerintem klassz dolog jóléti államban élni. Mindenkinek megadja a lehetőséget.

SANTERI Meg. Ahhoz, hogy bűnöző legyen. Ahhoz, hogy tönkretégye az idegeit. Ezek biztosan rájöttek már, hogy ez a vendéglő csak álcázás. Lehet, hogy már körülvették az egész épületet. Bármikor beléphetnek azon az ajtón. Lullan, én ... Én félek, hogy csapdába kerülünk. Bekerítettek. Érted?! Minden elveszett! Börtönbe kerülök, Lullan, börtönbe kerülök! Rabruhát húznak rám, érted? Lullan, el tudod képzelni, fegyencruhába bújtat-

nak... csíkosba...

Lullan feláll és pofon csapja

SANTERI Megütöttél...

LULLAN Kénytelen voltam. Hisztiztél. Harri, hozzá még bort!

SANTERI Nem akarok börtönbe kerülni.

LULLAN Pedig ott megszabadulnál a magas életszínvonal átkaitól.

SANTERI Nem akarok megszabadulni. Épp ez a rohadtság benne. Én szeretem a magas életszínvonalat. A fene egye meg, hogy mért kell ennek az életnek ilyennek lennie! Ha ezt megússzuk szárazon, soha többé nem adom bűnözésre a fejem.

LULLAN Mindig ezt szoktad mondani.

Harri hoz még bort. Valto belép fegyencruhájában, és leül egy asztal mellé

SANTERI Az a legrohadtabb az egészbe...

VALTO Pincér!

HARRI (*odamegy*): Parancsoljon.

VALTO Egy üveg bort! A legjobb, amije van.

HARRI Igenis.

SANTERI Egy fegyenc a vendéglőmben!...

LULLAN Ne idegeskedj, Santeri! Nem igazi fegyenc ez. Nyilván álarcosbálba készül.

SANTERI Honnan tudod, hogy igazi vagy nem igazi?

LULLAN Onnan, hogy az igazi fegyencek börtönben ülnek, nem pedig kocsmában.

SANTERI Na és ha megszökött?

LULLAN Ne beszélj ostobaságokat.

HARRI (*odaviszi Valtónak az üveg bort és egy poharat*) Parancsoljon.

VALTO Köszönöm. Kérem a számlát is.

HARRI Igenis.

Valto kóstolgatni kezdi a bort. Harri elmegy megírni a számlát

SANTERI Fizetni fog... hála az égnek!

LULLAN Na végre elhiszed? Igazi fegyencnek sose lenne annyi pénze, hogy ilyen bort igyon.

HARRI (*odanyújtja Valtónak a számlát*): Parancsoljon.

VALTO Köszönöm. (*Egy pillantást vet a számlára, aztán cigarettaszerű kis tekerccsé sodorja, és a szájába veszi*) Van gyufája?

HARRI (*meggyújt egy gyufaszálat, tüzet ad. Valto elfüstöli a számlát*) Bocsánat, de hogy értsem ezt? Az úr elégette a számlát!

VALTO Úgy értse, hogy nincs pénzem.

SANTERI (*kétségbeesetten*) Nincs pénze! Igazi fegyenc!...

LULLAN Lehet, hogy csak otthon felejtette a pénztárcáját.

HARRI De hiszen egy üveg bort rendelt!

VALTO Na és aztán. (*Hörpint a pohárból*) Nem is rossz. Na mire vár még? Menjen, hívjon rendőrt!

HARRI Rendőrt?

SANTERI Re-re-rendőrt!?!...

VALTO Naná, hogy rendőrt. Talán először fordul elő, hogy tisztességtelen vendégük van?

HARRI Egy pillanat, kérem! (*Santerihoz megy*) Nincs pénze fizetni. Azt kéri tőlem, hogy hívjak rendőrt.

SANTERI Az ég szerelmére, dobd ki! De gyorsan!

HARRI (*visszamegy Valto asztalához*) Legyen szíves, és fáradjon ki.

VALTO Na és ez a bor?

HARRI A vendéglő ajándéka. Legyen szíves, és...

VALTO Szóval nem akar rendőrt hívni?

HARRI Olyan csekélység, kérem, az egész, hogy ... Örültünk a szerencsének...

VALTO (*odamegy a pulthoz és röpítvára tör két-három palackot*): Ez is apróság, mi?!

HARRI (*Santerihoz*) Mit csináljunk?

SANTERI Semmit.

VALTO (*összetör egy széket, szétveri a falitükröt, stb.*) Na és ez? És ez? Elég lesz már? Jön már az a rendőr? Vagy szét kell vernem az egész csehót, hogy rendőrt hívjanak?!

LULLAN Micsoda temperamentum!

VALTO (*mellen ragadja Harrit*) Ide figyeljen, jó ember! Meg is kell ölnöm valakit, hogy rendőrt hívjanak ide?

SANTERI Jaj, ne! Ne olyan hangosan...! (*Közéjük rohan*) Az ég szerelmére, csillapodjék! Én vagyok ennek a vendéglőnek a tulajdonosa.

VALTO Akkor legjobb lesz, ha kirúgja ezt a pincért. Nem végzi rendesen a dolgát. Az előbb egy üveg bort rendeltem, pedig nincs is pénzem, mégse hív rendőrt.

SANTERI Nyugodjék meg, kérem. A bort fogadja el ajándékba. Nézze, ez egy jó hírű hely, úgy-hogy nem szívesen hívnánk ide rendőrt. Nem tenne jót a renoménknak. Próbálja, kérem, megérteni.

VALTO Tudna akkor ajánlani nekem valami rossz hírű helyet?

SANTERI Hogyne, hogyne. Akár többet is. De mondja, mért akar mindenáron összekerülni a rendőrséggel?

VALTO Az az én dolgom.

SANTERI (*az összetört palackokra és székekre mutat*) Ezek az üvegek meg a székek az én dolgaim voltak.

VALTO Igaza van. Magyarázattal tartozom. Az a helyzet, hogy ma léptem le a sittről.

SANTERI Szóval nem álarcosbálba készül?

VALTO Nem. Nagyon is igazi szökevény vagyok.

SANTERI (*Lullanhoz*) Igazi szökevény!...

LULLAN (*elbűvölten*) Meg is látszik rajta!

SANTERI De ha egyszer igazi szökevény, mért akar rendőrt?

VALTO Mert vissza akarok kerülni a sittre.

SANTERI Aha, már értem. Illetve, dehogy... dehogyis értem! Vissza a sittre?! Miért?

VALTO Túl hosszú sztori ahhoz, hogy megmagyarázzam.

SANTERI Mindenesetre különös. Jöjjön már ide. Megkínálhatom még egy pohárral?

Leülnek egy asztalhoz. Harri hozza a bort. Santeri odahajol a másikhöz, és szinte suttogva beszél

SANTERI Nézze, maga bizalmas volt hozzám, talán én is bizalmas lehetek magához. Nálam pont fordítva áll a dolog.

VALTO Hogyan fordítva?

SANTERI Én folyton attól tartok, hogy börtönbe kerülök.

VALTO Miért?

SANTERI Túl hosszú sztori ahhoz, hogy megmagyarázzam. Az az igazság, hogy folyton attól rettegek, hogy kinyílik az ajtó, bejönnek a rendőrök, és letartóztatnak.

VALTO Én meg pont ezt kívánom saját magamnak!

SANTERI Szerintem furcsa, hogy valaki ilyet kíván.

VALTO Szerintem meg az a furcsa, hogy valaki fél tőle.

SANTERI Ezek szerint az emberek mégiscsak különbözőek. Érthetetlen, hogy még nem kapták el a rendőrök ebben a ruhában.

VALTO Hát éppen ez az! Nem hajlandók elfogni valakit, aki rabruhában járkal.

SANTERI Ne-e-m?

VALTO Nem. Egész nap hiába hajtottam magam.

SANTERI Fura.

VALTO Hát nem? Magam se hinném, ha nem próbáltam volna. Magának is keríteni kéne valahonét egy rabruhát, akkor nem kéne félnie a zsaruktól.

SANTERI Magának meg közönséges civil ruhát, és akkor egyből elmarnák.

Egymás öltözkéjére néznek, tekintetük lassan felemelkedik, és találkozik. Arcukra kiül a kölcsönös megértés mosolya

VALTO Hol?

SANTERI A hátsó helyiségben. Jöjjön. *(Lullanhoz)* Mindjárt itt vagyok.

Eltűnnek a kocsmá hátsó helyiségében. Igazgató belép. Ugyanolyan sötét karikák vannak a szemek körül, mint Santerinek

IGAZGATÓ Lehet innen telefonálni?

HARRI *(odateszi a telefont a pultra):* Parancsoljon!

IGAZGATÓ Köszönöm. *(Tárcsáz)* Szervusz, én vagyok. Ide hallgass, kicsit aggódom azok miatt a fizetéspénzek miatt. Persze, persze. El van romolva annak a páncélszekrénynek a zárja. Hatszázezer mégse két fillér. *(Lullan érdeklődése szemmel láthatóan felébred)* Reméljük, senki se kap fülest róla, hogy az Életszívnál Értékesítési Szövetkezet páncélszekrényében ennyi pénz van. Nem kell hozzá más, csak megnézni a címet a telefonkönyvben: Életszívnál Értékesítési Szövetkezet, Sándor utca 25., aztán megfűjja a csomó pénzt. A külső ajtó zárja is ramaty. Szóval nehogy eszedbe jusson elkottyantani bárki-nek is, hogy az Életszívnál Értékesítési Szövetkezetben Sándor utca 25. alatt hatszázezer márka van egy rossz páncélszekrényben! Köszönöm. Na jó, akkor szevasz! *(Leteszi a kagylót, és egy pénzdarabot nyom Harri markába)* Köszönöm.

HARRI Kérem.

Igazgató távozik

LULLAN *(felírta a címet magának):* Hallottad?

HARRI Hallottam.

Santeri és Valto visszatérnek. Ruhát cseréltek. Kezet szorítanak egymással

SANTERI Köszönöm, Valto.

VALTO Én köszönöm, Santeri.

SANTERI Itt vannak a személyi irataim. Megkapod ráadásnak.

VALTO Kösz. Ezek meg az enyéim.

SANTERI Kösz.

LULLAN *(Santerihöz)* Jól áll rajtad.

SANTERI *(gyanakvón)* Hogy érted ezt?

LULLAN Úgy, hogy jól áll.

SANTERI *(kissé megrémülve)* Jó-ó-ól?!

HARRI *(az ablak mellett)* Három rendőr van itt az utcában. Valamit kérdeznek a járókelőktől.

SANTERI Az utolsó pillanatban csináltuk ezt a cserét.

HARRI Átjönnek erre az oldalra.

VALTO Ha mázlim van, még elérem bent a vacsorát. *(Megszorítja Santeri kezét)* Még egyszer kösz szépen. Minden jót!

SANTERI Neked is! Majd írd, ha van időd.

HARRI Ezek ide jönnek... *(Elhúzódik az ablaktól)*

VALTO *(Lullanhoz)* A vizontlátásra! *(Harrihoz)* A vizontlátásra!

A három rendőr felemelt gumibottal beront a kocsmába

ELSŐ RENDŐR Itt van!

MÁSODIK RENDŐR Most aztán kutyaszorítóba került!

HARMADIK RENDŐR És ott is marad!

Valto odanyújtja kezét, hogy rátegyék a bilincset, de a rendőrök Santerinek esnek, és őt bilincselik meg

SANTERI Hát-hát ez meg mi?...

ELSŐ RENDŐR Hát hogy nem rejtett kamera, az biztos!

HARMADIK RENDŐR Néha azért a féleszű barom is ráhibáz! Most aztán nem játsszuk tovább a Szimat felügyelőt !

SANTERI Ne, ne! Én nem akarok börtönbe menni! Nem akarok! Engem átverték. Lullan, mondd meg nekik, ki vagyok! Illetve dehogy mondd... az ég szerelmére, meg ne mondd!...

VALTO Bocsánat, itt egy kis félreértés történt.

MÁSODIK RENDŐR Kettő is, de több már nem lesz!

A rendőrök elcipelik a szerencsétlen Santerit

VALTO *(utánuk kiabál):* Hé! Mért őt viszik el? Hallják? Engem kellett volna elfogniuk, nem őt! Hé, jöjjenek vissza, maguk idióták!

Második rendőr mérges képpel visszajön

MÁSODIK RENDŐR Ki ordította azt, hogy „idióták”?

VALTO Én. Én ordítottam.

MÁSODIK RENDŐR Ismételje meg!

VALTO Idióta.

MÁSODIK RENDŐR Hangosabban. Nem hallottam jól.

VALTO Idióta!

MÁSODIK RENDŐR Még hangosabban.

VALTO : Idióta!!! Dinnyefejű, stupid, lúdtalpas idióta!

MÁSODIK RENDŐR Örvendek a szerencsének, Idióta úr. Makinen vagyok. *(Harsogó hahotázásba kezd, a combját csapkodja, és hahotázva távozik)*

LULLAN *(Valtóhoz)* Hívjál Lullannak, főnök. Harri, itt az új főnököd!

HARRI Értem.

LULLAN Ragyogóan csináltad.

VALTO Nem minden ment úgy, ahogy kellett volna.

LULLAN Minden úgy ment, ahogy kellett.

VALTO De hát a Santeri nem akart sirtre kerülni!

LULLAN Naná, hogy nem. Ki a fene akar sirtre kerülni? De majd jót tesz az idegeinek. Ide hallgass, tudok egy céget a Sándor utcában, rossz a páncélszekrényük, és dugig van dohány. *(Átad egy papírlapot)* Itt a címük. Mi a véleményed, főnök?

VALTO Mennyit lehet itt kapni?

LULLAN Hatszázezret.

VALTO Úgy értem, ha elkapnak.

LULLAN Talán négy évet.

VALTO Benne vagyok.

LULLAN *(Harrihoz)* Benne van!

HARRI Benne van!

VALTO Benne vagyok.

LULLAN (*énekel*): Benne van!

HARRI (*énekel*): Benne van!

LULLAN és **HARRI** (*énekelnek*) Ő a főnök, benne van!

VALTO (*énekel*) Benne vagyok, benne én, Főnök lettem én!

MIND A HÁRMAN

Főzzünk ki egy jó kis tervet,
itt aki mer, csak az nyerhet,
felmarjuk a hatszázezret,
ugrik a dohány!

Harri pezsgőt tölt a poharakba. Kezükben pohárral, ujjongva táncolnak és énekelnek

MIND A HÁRMAN

Kirámoljuk a mackót,
mienk, ami benne volt,
idd ki már, idd ki már,
röpül a pohár!

Földhöz csapkodják a poharakat

MIND A HÁRMAN

Benne van, benne van!
Ő a főnök, benne van!
Benne van, benne van!
Ő a főnök, benne van!

Vidáman nevetnek. Harri újra tölt

LULLAN (*boldogan felsóhajt*) Hatszázezer!...

VALTO (*boldogan sóhajt*): Négy év!...

Negyedik jelenet

Az Életszínvonal Értékesítési Szövetkezet igazgatói szobája. Mahagóni asztal, bőrfotelek, páncél-szekrény stb. Az igazgató kinyitja a bárszekrényt, kivesz egy üveget két pohárral. Felesége, Kirsti várakozó tekintettel álldogál a szobában; kopott átmeneti kabátot visel

KIRSTI Mi van? Mit akarsz? Azelőtt soha nem engedted ide, most meg erőnek erejével ideráncigálsz, amikor éppen mosakszom.

IGAZGATÓ Ül le, kérlek.

KIRSTI Köszönöm!

IGAZGATÓ Tessék! Gondolom, szükséged lesz erre.

KIRSTI Köszönöm! Egyik meglepetés a másik után. Első eset, hogy itallal kínálsz. Na bökd már ki, mi nyomja a lelkedet!

IGAZGATÓ Szükségem van a segítségedre, Kirsti.

KIRSTI Hát ez óriási! Már tíz éve nem tartasz igényt a segítségemre.

IGAZGATÓ Most nem a szexre gondoltam, hanem az üzletre. Tudod, hogy nem vagyunk kis cég. Egy ilyen vállalkozás vezetése szörnyű sok munka. Munka, munka, munka, mindig csak munka! Úgy gürcölök itt, mint egy rabszolga. Már hónapok óta nem tudok normálisan

aludni.

KIRSTI Legalábbis otthon nem, ugye?

IGAZGATÓ Kérlek, a gúnyolódást tartogasd máskorra.

KIRSTI Gúnyolódást? Ezek tények!

IGAZGATÓ Épp azért. Az a fajta gúnyolódás a legrosszabb, ami tényeken alapul. Az orvosom azt mondta, hogy az álmatlanságom valami betegségtől van. Pedig egyszerűen csak túl nagy volt a felelősség rajtam. A részvényesek egyre több jövedelmet, a munkások egyre több fizetést vártak tőlem. Én igyekeztem kielégíteni azokat is, ezeket is. Nem tehettem mást. Teljesen kikészítettem magam, és mégse mentek úgy a dolgok, ahogyan kellett volna.

KIRSTI Mennyit sikkasztottál?

IGAZGATÓ Háromszázezret.

KIRSTI Új márkában?

IGAZGATÓ Igen. De légy szíves, ne kezdjed...

KIRSTI Vagyis harmincmillió régi márkát. És mégis folyton pénzhiányra panaszkodtál, amikor kértem tőled.

IGAZGATÓ Pénzhiányra? Legfeljebb vízhiányra. Ha másnapos vagyok, mindig vizet innék. Most is pokolian fáj a fejem.

KIRSTI Jó, jó. A lényeg az, hogy soha nem adtál egy бүdös vasat se. Húsz éve ugyanebben a kabátban mászkálok. Hova a fenébe verted el azt a pénzt?

IGAZGATÓ Ne beszéljünk róla.

KIRSTI Ne beszéljünk? Idegen nőkre, mi?

IGAZGATÓ Igen, de ne kezd el újra. Üzletember vagyok, és ugyanúgy kell élnem, mint a többi üzletembernek. Ha a többiek szeretőt tartanak, muszáj nekem is. Különböznék maguk közül. Ha az ő szeretőjük nercbundát kap, én is kénytelen vagyok nercet venni az enyémmek. Végtére te is nő vagy, Kirsti, meg kell hogy értsed.

KIRSTI Értem.

IGAZGATÓ Irtó megértő vagy, Kirsti. Mindig becsültelek érte.

KIRSTI Igen, mint takarítónőt.

IGAZGATÓ Ne nézd le már megint a munkádat! A takarítás ugyanolyan hasznos és becsületes munka, mint bármi más. De elmondom neked, mit akarok csinálni. Ebben a páncélszekrényben hatszázezer márkának kéne lennie, de bizonyos oknál fogva csak háromszázezer van benne.

KIRSTI És most azt is ki akarod venni?

IGAZGATÓ Világos. Azt is. Kénytelen vagyok. *(Kinyitja a páncélszekrény ajtaját, és kezdi bera-
kosgatni a bankjegykötegeket egy jókora táskába)* Egy álbetörést akarok rendezni. Meg-
játszani, hogy feltörték a páncélszekrényt. Tudom, hogy szerinted ez erkölcstelenség és
disznóság, de szükség törvényt bont. Szörnyű belegondolni, hogy hova sülyedhet az
ember. Soha nem tennék ilyet, ha nem sikkasztottam volna el azt a háromszázezret. El-
hiszed?

KIRSTI El. És az én segítségem mihez kell?

IGAZGATÓ Hazaviszed ezt a táskát. Este, mikor az igazi betörők idejönnek, pénzt nem fognak
találni, viszont épp elég nyomot hagynak ahhoz, hogy a rendőrség őket gyanúsítsa.

KIRSTI Miféle igazi betörők?

IGAZGATÓ Különböző kétes helyeken egész nap arról dumáltam, hogy hatszázezer márka van
ebben az elromlott zárú páncélszekrényben. Nem mondhatod, hogy nem voltam előrelá-
tó. Ha csak egy kicsit is ismerem a kényelemszerető bűnözőket, nagy arénázás lesz itt
este. Az üres páncélszekrény körül.

KIRSTI Egyet én is ismerek.

IGAZGATÓ Szörnyű dolog így átverni embereket, de hát végtére is bűnözőkről van szó. Mérgek-
be biztos szétverik majd itt egy kissé a berendezést. Legjobb esetben fel is gyűjtják ezt
az egész kuplerájt.

KIRSTI És ezalatt te hol leszel?

IGAZGATÓ Ünnepi előadáson az operában. Egy óra múlva kezdődik. Itt a két személyre szóló meghívóm. (*Rámutat az asztalon heverő meg-hívóra*) Két órára biztos alibi.

KIRSTI És kivel mész?

IGAZGATÓ Valakivel.

KIRSTI A szeretőddel?

IGAZGATÓ Igen, de légy szíves, ne kezd... Ide figyelj, az emberek megszokták, hogy mindig együtt látnak vele, és gyanút ébresztene, ha most egyszer csak egyedül jelennék meg. Az est hátralévő részét nála töltjük a lakásán. Reggel feljelentést teszek a rendőrségen a betörés miatt, és eljövök hozzád a táskáért.

Valto besurrant, kezében revolver

VALTO Fel a kezekkel! Betörő vagyok.

IGAZGATÓ (*Kirstihez*) A keserves mindenit! Ez túl korán jött...

VALTO Hol az a páncélszekrény?

IGAZGATÓ Itt.

VALTO Nyissa ki!

IGAZGATÓ Nyitva van.

VALTO (*kinyitja a páncélszekrény ajtaját*) Hiszen ez üres!

IGAZGATÓ Az.

VALTO Hatszázezer márkának kéne lenni benne.

IGAZGATÓ Pontosan.

VALTO Na és hol a dohány?

IGAZGATÓ Úgy látszik, valaki már megelőzte.

VALTO Azt a bűdös!... Szóval elkéstem.

IGAZGATÓ Úgy néz ki.

Valto beül egy karosszékebe

VALTO Hm. Mindenesetre megkíséreltem megfűjni a pénzt.

IGAZGATÓ Igazán sajnálom. Talán legközelebb több szerencséje lesz.

VALTO Igen, de a kísérlet is büntetendő cselekmény. Most nyilván telefonálni fog a rendőrségre, igaz?

IGAZGATÓ Ugyan már! Nyugodtan elmehet. Nem telefonálok én sehová.

VALTO Dehogynem.

IGAZGATÓ Ígérem, hogy nem telefonálok. Felejtjük el az egészset. Kölsönösen. Ha maga hallgatni fog a dologról, én is. Megegyeztünk?

VALTO Nem. Telefonálni fog a rendőrségnek.

IGAZGATÓ Dehogy telefonálok. Esküszöm hogy nem.

VALTO Telefonál.

IGAZGATÓ Higgyc már el, hogy nem telefonálok. Elfelejttem az egészset, és oké.

VALTO De telefonál.

IGAZGATÓ Micsoda bizalmatlan ember maga Ha egyszer azt mondom, hogy nem telefonálok rendőrségre, akkor az úgy is van. Részemről a ügy be van fejezve. Nyugodtan elmehet.

VALTO Addig nem megyek sehová, amíg nem telefonál a rendőrségre.

IGAZGATÓ Ho-hogyan?

KIRSTI Azt mondja, hogy addig nem megy sehová, amíg nem telefonálsz a rendőrségre.

VALTO Szórol szóra, kérem.

IGAZGATÓ Ezt nem egészen értem. Mi az ördögnek akarja, hogy rendőrt hívjak?

VALTO Mert idejöttem, hogy kifosszam a páncélszekrényüket.

IGAZGATÓ De hát nem fosztotta ki!

VALTO A kísérlet is büntetendő cselekmény. És maguk tanúsíthatják, hogy megkíséreltem.

IGAZGATÓ Mindenáron hűvösre akar kerülni?

VALTO Szórul szóra, kérem.

IGAZGATÓ És miért?

VALTO Túl hosszú sztori ahhoz, hogy megmagyarázzam. Lesz már abból a rendőrből valami?

IGAZGATÓ Persze, persze, egy pillanat! *(Félrehúzza Kirstit, és odasúgja neki)* A fickó nem komplett. De mintha csak rendelésre jött volna. Kicsit változtatnunk kell a terveinken. Van egy ötletem. *(Valtóhoz)* Azonnal telefonálok a rendőrségre, de még van egy apróság, amit meg kéne beszélünk. Mennyit szeretne kapni?

VALTO Amennyit csak lehet.

IGAZGATÓ *(odakacsint Kirstinek)* Én is így gondoltam. Ha már egyszer... hm... börtönbe kerül, legyen ott, ameddig csak lehet, nem igaz? *(Tölt Valtónak és magának)* Manapság nem könnyű bekerülni, ugye?...

VALTO Hát... nem valami könnyű.

IGAZGATÓ *(odakacsint Kirstinek)* Nem, persze hogy nem. Túl sok a jelentkező. Ha be is jut az ember, legfeljebb egy-két hónapra sikerül, hehe-he. Annak meg nincs sok értelme. Minimum egy év, de legalább kettő, az már valami.

VALTO Legalább kettő.

IGAZGATÓ Így van. Minimum kettő, de ha lehet, három vagy négy. Csak attól tartok, hogy pusztán a kísérletért alig fog kapni valamit. Manapság annyi sikeres bűncselekményt hajtanak végre, hogy a kísérleteket már nem is jegyzik. Ha nincs szerencséje, még az is előfordulhat, hogy figyelmeztetéssel vagy felfüggesztéssel megússza az egészet.

VALTO Bosszant, hogy elkéstem.

IGAZGATÓ Na nem baj. Majd valahogy megoldjuk. Azt fogjuk mondani a rendőrségnek, hogy sikeres volt a kísérlete, hogy hatszázszáz elvitt a páncélból...

VALTO Nem fogják elhinni. Ismerem a rendőröket.

IGAZGATÓ Majd én tanúsítani fogom.

VALTO Igazán kedves. De egyből megkérdezik, hol a pénz.

IGAZGATÓ Kidobta az ablakon a lent várakozó társának.

VALTO Hé, ez nem is rossz!

IGAZGATÓ Épp akkor léptem be, amikor kidobta a pénzt az ablakon. Rögtön a telefonhoz rohantam, és telefonáltam. Vagy jobb, hogyha segítségért kiáltok az ablakból?

VALTO Talán jobb volna.

IGAZGATÓ Legalábbis hihetőbb.

VALTO Oké, megegyeztünk.

IGAZGATÓ *(tölt)* Ennek öröme! *(Kirstihez)* Te meg menj haza a táskával.

KIRSTI Rendben van. Viszontlátásra. *(Távozik)*

IGAZGATÓ Szervusz. *(Valtóhoz)* Kezdhethük?

VALTO Naná!

IGAZGATÓ Akkor felveszem a felöltőmet, hogy úgy nézzek ki, mint aki most érkezett. *(Felveszi a felöltőjét, és az ablakhoz megy)* Nohát akkor kezdjük. Remélhetőleg lesz rendőr az utcán. *(Kinyitja az ablakot, és kiabál)* Segítség! Rendőr! Segítség! Betörték!

Kirsti jelenik meg az ajtóban, és szétnyitja kabátját, úgy, hogy Valto lássa. A kabát alatt nincs rajta semmi. Valto bódultan követi Kirstit

IGAZGATÓ Segítség! Rendőr! Segítsenek, betörték! *(Megfordul)* Meghallották. Három rendőr már jön felfelé. Hé, merre van? Hová tűnt? Hát ez furcsa. Hé, merre van?

Három rendőr ront be a szobába

ELSŐ RENDŐR Maga kiabált segítségért?

IGAZGATÓ Én. Én voltam, de...

MÁSODIK RENDŐR Akkor betörőnek is kéne lenni valahol.

IGAZGATÓ Volt is. Méghozzá fegyveres betörő. *(Kiabál)* Hé, jöjjön elő! *(A rendőrökhöz)* Elvitte az egész pénzt a pánccsaszekrényből, összesen hatszázezret. *(Kiabál)* Hé, merre van?

HARMADIK RENDŐR Tehát volt itt valaki?

IGAZGATÓ Hát persze hogy volt! A pénzt az ablakon keresztül kidobta a lent várakozó társának. Nem értem, hová tűnt.

MÁSODIK RENDŐR Egy órája vagyok itt lent szolgálatban. Innen ugyan nem dobtak ki sem-mit.

IGAZGATÓ Nem?

ELSŐ RENDŐR Nem.

IGAZGATÓ Mért néz úgy rám? Én vagyok ennek a szövetkezetnek az igazgatója., Úristen, csak nem képzeli, hogy én ... Mért sikkasz... akarom mondani, mért loptam volna el a saját cégem pénzét? Nyilván valami kis félreértés. Szabad egy kis itókai?... *(A rendőrök fejüket rázzák)* Az is lehet, hogy rosszul láttam. Lehet, hogy ki se dobta a táskát az ablakon, hanem magával vitte. *(A rendőrök fejüket csóválják)* Vagy mit szólnának ahhoz, ha azt mondanám, hogy senki se járt itt, hogy csak tréfáltam? Hogy csak arra voltam kíváncsi, milyen gyorsan dolgozik a rendőrség baj esetén? *(A rendőrök fejüket csóválják)* Azt legalább elhiszik, hogy fáradt vagyok, istentelenül fáradt?... És hogy ettől függetlenül meg tudnám ölni ezt a...

A rendőrök bilincset tesznek a csuklójára, és elviszik. Ellenkezés nélkül követi őket. Kirsti és Valto visszajönnek

VALTO Elvitték.

KIRSTI El. Szólítsál nyugodtan Kirstinek.

VALTO Mondd, mért csináltad ezt?

KIRSTI Ez volt az egyetlen lehetőség, hogy új kabáthoz jussak. Gyere, ülj már ide.

VALTO Hova?

KIRSTI Ebbe a székbe. *(Valto leül az igazgatói asztalhoz)* Kitűnő! Nagyszerű!

VALTO Mi a nagyszerű?

KIRSTI Te vagy a cég új igazgatója.

VALTO Ez lehetetlen! Szó se lehet róla!

KIRSTI Akinek pénze van, annak semmi se lehetetlen. Háromszázezer márka van ebben a táskában. Megkenjük a vezetőséget, hogy téged nevezzenek ki új igazgatónak.

VALTO De én nem akarok igazgató lenni. Én sittyre akarok menni.

KIRSTI Szóval te ezt komolyan gondoltad?

VALTO Halál komolyan. Ilyesmivel nem viccelek.

KIRSTI Hm. És mennyit akarsz kapni?

VALTO Amennyit csak lehet.

KIRSTI No jó. Ahhoz, hogy sokat kapjál, nagy balhét kell csinálnod, igaz?

VALTO Alighanem.

KIRSTI És minél fontosabb pozícióban vagy, annál nagyobb balhét tudsz csinálni, igaz?

VALTO Feltehetőleg.

KIRSTI Mint például a férjem. Ha nem lett volna igazgató, sose tudott volna ilyen rövid idő alatt ennyi pénzt elsikkasztani.

VALTO Mit gondolsz, mennyit kap érte?

KIRSTI Legalább hat évet. No, hogy döntöttél?

VALTO *(az asztalt simogatja)* Kend meg a vezetőséget!

Ötödik jelenet

Ugyanaz a szoba. Valto finom, vadonatúj ruhában áll az ablaknál. Az asztalnál két revizor, ki se látszanak a számlakönyvek közül

ELSŐ REVIZOR Reméljük, megérti, igazgató úr...

VALTO Hogyne, hogyne, csak tessék.

MÁSODIK REVIZOR Biztosan feltartjuk...

VALTO Ugyan. Egyáltalán. Folytassák csak, kérem, nyugodtan.

ELSŐ REVIZOR Sokan szörnyen méregbe gurulnak, ha kiszállunk. De hát mit tehetünk róla?
Revizorok vagyunk, és . . . (*Észrevesz valamit a számlákon*) Húha, húha! Ide nézz!

MÁSODIK REVIZOR Húha, hú-ha! De ezt nézd meg!

ELSŐ REVIZOR Húha, hú-ha!

VALTO Találtak valamit?

MÁSODIK REVIZOR Meglátjuk, meglátjuk. Sokan, kérem, még meg is fenyegetnek bennünket,
ha túl precízek vagyunk.

VALTO Én nem.

ELSŐ REVIZOR Egyesek meg is akarnak vesztegetni...

VALTO Én nem!

MÁSODIK REVIZOR Az előző igazgató például... ejha, ej-ha! Ezt nézd meg!

ELSŐ REVIZOR Nini, nini! Ej-ha!

MÁSODIK REVIZOR Mindig szörnyű mérges volt, ha kijöttünk. Szaglászó kutyáknak, pitiáne-
reknek, meg ki tudja, minek nevezett... ejha, ej-ha! De meg is kapta, amit megérdemelt.
Kellott neki így beszélni a Kereskedelmi Kamara felesküdt revizorairól!... (*Valami
csakugyan nagy mulasztást vesz észre*) Húha, húha, hú-ha! Ezt nézd meg itt!

ELSŐ REVIZOR Hühű, huhű, hú-ha! Nini, ni-csak! Hühű!

MÁSODIK REVIZOR Egyébként nem jöttünk volna ilyen váratlanul, ha nem kapunk névtelen
bejelentést.

ELSŐ REVIZOR Telefonon.

VALTO Tudom, kérem.

MÁSODIK REVIZOR Tudja? Hogyhogy?

VALTO Úgy értem, sejtem.

ELSŐ REVIZOR Kicsit hasonlított a hangja az igazgató úréra.

VALTO Komolyan?

ELSŐ REVIZOR Ejha, ej-ha! Nézd csak!

MÁSODIK REVIZOR Ejha, ej-ha! Ezt nézd meg!

ELSŐ REVIZOR Húha, huhű! Nocsak!

Harri jön és egy meghívót ad át Valtónak

HARRI Parancsolj.

VALTO Mi ez?

HARRI Meghívó a jogi igazságtalanságok áldozatainak készült szobor leleplezésére.

VALTO (*zsebébe dugja a meghívót*): Köszönöm. (*A revizorokhoz*) Az irodavezetőnk.

ELSŐ REVIZOR Jó napot kívánok!

MÁSODIK REVIZOR Jó napot kívánok!

HARRI Hogy áll a dolog?

VALTO Még nem tudom.

ELSŐ REVIZOR Húha, hú-ha!

MÁSODIK REVIZOR Hühű, hü-hű!

HARRI Nem lehetne megkenni őket?

VALTO Nem.

HARRI Értem.

ELSŐ REVIZOR Húha, hú-ha!

MÁSODIK REVIZOR Ejha, ej-ha!

Valto vállat von. Harri távozik

VALTO No, hogy áll a bál?

ELSŐ REVIZOR Kitűnően, nagyszerűen – a mi szempontunkból.

MÁSODIK REVIZOR És rosszul, borzasztó rosszul – az ön szempontjából.

VALTO Van valami zűr a számlákkal?

MÁSODIK REVIZOR Valami? Más nincs is, csak zűr. Úgy értem, az ön szempontjából.

ELSŐ REVIZOR Mert számunkra semmi zűr nincs. Minden tökéletesen világos.

MÁSODIK REVIZOR Az önök egész könyvelése csupa sikkasztás.

ELSŐ REVIZOR Minden bevételi bizonylat meg van semmisítve.

MÁSODIK REVIZOR Minden kiadási bizonylat az eredeti összeg tízszeresére van hamisítva.

ELSŐ REVIZOR Minden adót elsikkasztottak.

MÁSODIK REVIZOR Az összes szociális költségeket zsebre vágta valaki.

ELSŐ REVIZOR Az összes állami támogatást ellopták.

MÁSODIK REVIZOR Az egész nyugdíjpénztárt kifosztották.

ELSŐ REVIZOR A tartalékalapban összesen egy márkát hagytak.

VALTO Csakugyan?

MÁSODIK REVIZOR Egyszóval olyan helyzetben van...

ELSŐ REVIZOR ...amelyben mások pénzt ajánlanak fel.

VALTO Én nem ajánlok fel semmit.

MÁSODIK REVIZOR Ne-em?

VALTO Nem.

ELSŐ REVIZOR Mások először meghívnak ebédre, aztán szép lassacskán...

VALTO Én nem hívok meg senkit ebédre.

MÁSODIK REVIZOR Ne-em?

VALTO Nem.

MÁSODIK REVIZOR Hm. Ebben az esetben nem tehetünk mást, mint... hogy... izé, mit is kell tennünk ilyen esetben?

ELSŐ REVIZOR Nem tudom. Ilyen esetünk még nem volt.

VALTO Telefonálni a rendőrségnek, nem?

MÁSODIK REVIZOR Nagyon helyes! Nem tehetünk mást, mint hogy telefonálunk a rendőrségnek.

VALTO *(a telefonra mutat):* Ha nullát tárcsáz, kap városi vonalat.

ELSŐ REVIZOR *(megfogja a telefont)* Ilyenkor mások már nekilátnak csekket írni...

VALTO Én nem látok neki.

ELSŐ REVIZOR Ne-em?

VALTO Nem.

MÁSODIK REVIZOR Ebben az esetben ...

ELSŐ REVIZOR *(leteszi a telefonkagylót)* ... beszélünk kell a könyvelőjünkkel.

VALTO Neki semmi köze az egészhez.

MÁSODIK REVIZOR Ha lenne szíves mégis idehívni.

Valto megnyom egy gombot az asztalán. Lullan jön, kezében jegyzetömb

VALTO Küldd be, légy szíves, a könyvelőnket.

LULLAN Rendben. *(Távozik)*

VALTO Ez teljesen fölösleges. A könyvelőnk semmit se tud a sikkasztásról.

ELSŐ REVIZOR Nekünk más a tapasztalatunk.

MÁSODIK REVIZOR A könyvelők gyakran meglepően sokat tudnak a sikkasztásokról.

Könyvelő belép a szobába; szinte a rossz lelkiismeret megtestesítője. Lullan mögötte jön

VALTO Ezek a revizorok szeretnének beszélni magával.

KÖNYVELŐ Re-re-re-revizorok?!...

ELSŐ REVIZOR Jó napot.

KÖNYVELŐ Jó-jó-jó napot.

VALTO Mért dadog?

MÁSODIK REVIZOR Ebben a helyzetben a legtöbb könyvelő dadogni szokott. *(Könyvelőhöz)*

Éppen átvizsgáltuk a számlakönyveket.

ELSŐ REVIZOR És rengeteg szabálytalanságot fedeztünk fel. Mit szól hozzá?

KÖNYVELŐ É-é-én beismerem.

MÁSODIK REVIZOR Már most?

ELSŐ REVIZOR Meg se próbál magyarázkodni, kifogást keresni?

KÖNYVELŐ Nem.

MÁSODIK REVIZOR Hm. Mit is kell tennünk ilyen esetben?

ELSŐ REVIZOR Nem tudom. Ez kicsit túl gyorsan ment.

KÖNYVELŐ Talán kérdezzék meg, mennyit sikkasztottam, nem?

MÁSODIK REVIZOR Nagyon helyes! Mennyit sikkasztott?

KÖNYVELŐ Nyolcszázezer márkát.

ELSŐ REVIZOR Stimmel.

VALTO Dehogy stimmel. Már két éve semmi köze a számlákhoz. A postázóban dolgozik.

MÁSODIK REVIZOR De hát beismerte!

VALTO Hazudott.

ELSŐ REVIZOR Akkor meg ki követte el a sikkasztásokat?

VALTO Én.

MÁSODIK REVIZOR Hát ... izé ... mi is gondoltunk erre, csak aztán hogy nem hívott meg ebédre, meg...

KÖNYVELŐ Bocsásson meg, igazgató úr, de egyedül én vagyok a bűnös.

VALTO Ugyanúgy tudja, mint én, hogy nem sikkasztott el egy fillért sem. Én lógattam meg az egész nyolcszázézetet.

KÖNYVELŐ Nem, nem. Az én voltam.

VALTO Szó sincs róla, kérem! Én!

KÖNYVELŐ Én voltam.

VALTO Én! Én!

ELSŐ REVIZOR Hát ez egyre bonyolultabb.

MÁSODIK REVIZOR Most honnan tudjuk, melyikük mond igazat?

ELSŐ REVIZOR És melyiküktől kell elnézést kérnünk?

KÖNYVELŐ Szabad volna az urakat egy kis ebédre? ...

MÁSODIK REVIZOR Ebéd...

ELSŐ REVIZOR Köszönjük, mért ne...

MÁSODIK REVIZOR Hát akkor a dolog rendben is volna.

ELSŐ REVIZOR *(Valtóhoz)* Elnézést, hogy már önt is gyanúba fogtuk. A vizontlátásra!

MÁSODIK REVIZOR Vizontlátásra.

A könyvelő és a revizorok, egymást oldalba bökve és egymásra kacsintva, távoznak

LULLAN Már megint szerencséd volt!

VALTO Már megint balszerencsém volt.

LULLAN Istenem, hogy te sose vagy elégedett. Igaz, ez hasznos. Még sokra fogod vinni. Kaptam ma egy lapot Santeritől, a börtönből.

VALTO Mit írt?

LULLAN Nem akarom elismételni. Csupa olyan szót használ, amelyek b-vel, meg k-val kezdőd-

nek. A k-val kezdődő szavakat nagy K-val írta. Állati pipás lehet. Visszaküldtem neki a gyűrűmet. Tudod, hogy mit jelent ez?

VALTO Hogy már nem vagy a menyasszonya.

LULLAN És még mit?

VALTO Hogy ő már nem a vőlegényed.

LULLAN És még mit?...

VALTO Fogalmam sincs.

LULLAN Azt, hogy most hozzád mehetek feleségül! *(Átkarolja Valto nyakát)* Meglátod, csodás lesz!

Kirsti belép, és látja a gyengéd jelenetet. Pompás bunda van rajta, új a frizurája

KIRSTI Pardon.

VALTO *(lefejt a nyakáról Lullan karját)* Pardon.

LULLAN *(észreveszi Kirstit)* Bocsánat, lesz még valami, igazgató úr?

VALTO Nem, köszönöm.

Lullan távozik

KIRSTI No, mi újság?

VALTO Semmi különös.

KIRSTI Ki kell tenned ezt a nőcskét.

VALTO Miért?

KIRSTI Azért, mert túl csúnya, túl műveletlen és túl öreg. A te pozíciódban fiatal és szép szeretőre van szükség. Majd én szerzek neked. Erről jut eszembe, levelet kaptam a férjemtől.

VALTO És mit írt?

KIRSTI Azzal fenyegetőzik, hogy mindkettőnket megöl, ha egyszer kikerül a börtönből. Megmutattam a levelet az ügyvédemnek, és azt mondta, hogy ennyi épp elég a váláshoz. Tudod, hogy mit jelent ez, Valto?

VALTO Tudom.

KIRSTI *(átkarolja Valto nyakát)* Meglátod, csodás lesz!

VALTO A volt könyvelőnk beismerte, hogy ő követte el az összes sikkasztást.

KIRSTI Hát persze.

VALTO Te kented meg?

KIRSTI Nem én, a vezetőség. Szerintük nem volna helyes, ha olyan ember, mint te, kénytelen lenne ülni néhány rongyos százezer miatt.

VALTO Ki kente meg a vezetőséget?

KIRSTI Ki kért engem arra, hogy kenjem meg a vezetőséget?

Hatodik jelenet

A miniszter hivatali szobája. Tucatnyi madárkalitka mindenfelé. A miniszter éppen eteti a madarait, és gügyög hozzájuk. Vastag fekete karikák a szeme körül

MINISZTER *(egy madárhoz)* Éhes az én pici-kém? Papától kap hami-hamit. Bizony kap, finom hamikát. Így, ni! Itt is van. *(Másik madárhoz)* Mit? Neked is? Te is kérsz? Jól van, aranyoskám. Papa ad hamit minden kis picijének. Jaj de finom az a hami, jaj de finom! Papika most kicsit fáradt, bizony fáradt. Mert már rég-óta nem tud szegény rendesen aludni. Bizony. Te is fáradt vagy, picikém? Csipegessél egy kicsit! Mindjárt vendégünk lesz, bizony, megnéznék minket. Szépen énekeljetek ám! Jó? Papa aztán ad majd megint hamikát, jó lesz?

VALTO (*belép*): Jó napot kívánok!

MINISZTER Jó napot, jó napot! (*Kezet nyújt*) Üdvözlöm minálunk.

VALTO Köszönöm. Elnézést, hogy zavarom a miniszter urat, de a jog nevében teszem.

MINISZTER Kérem, kérem. Azért vagyok itt.

VALTO Sok madarat tart kalitkában a miniszter úr.

MINISZTER Igen, elég sokat. Pillanatnyilag úgy tízezen lehetnek.

VALTO Én ezeket gondoltam.

MINISZTER Ja, ezek? A rabok küldik nekem karácsonyra. És meg kell mondanom, van ezekben a jószágokban valami emberi. A szabadon repkedő madarak sose lehetnek ennyire emberek. A szabadságban van valami természetellenes, nem igaz? Valami groteszk.

VALTO Így van.

MINISZTER Ha például a szabadon repkedő sirályokra gondolunk, meg arra, ahogyan rikácsolnak. Szerintem egyenesen pimaszság. Ki szereti az ilyesmit!? Mindegyiket rács mögé kéne zárni.

VALTO Persze akadnak olyan emberek is, akik szabadon élik világukat, pedig a jog és az igazság szerint börtönben volna a helyük.

MINISZTER (*éberén*) Általánosságban beszél most, vagy netalán egy meghatározott személyről?

VALTO Egy meghatározott személyről beszélek.

MINISZTER Vagy úgy. Kérem, folytassa, igazgató úr.

VALTO Ez a személy jelenleg jó anyagi helyzetben van, és általános tiszteletnek, közmegbecsülésnek örvend. Pedig a valóságban közönséges bűnöző és börtöntöltelék.

MINISZTER (*összerezzén*) Igen...?

VALTO Noha megszökött a börtönből, és utána több különböző bűncselekményt is elkövetett, többek között nagy összegű sikkasztásokat, a rendőrség nem tartóztatta le.

MINISZTER Csakugyan?... Kérem, folytassa.

VALTO Ezzel szemben teljesen ártatlan emberek kerültek börtönbe ömiatta.

MINISZTER Értem. Folytassa csak...

VALTO Ő meg szabadon flangál, és csapja a szelet a leültetett férfiak menyasszonyainak és feleségeinek.

MINISZTER Értem.

VALTO Azt is hozzátehetem, hogy ez a személy nincs túl messze innét.

MINISZTER Esetleg itt van... ebben a szobában?...

VALTO Ahogy mondja. Itt van, ebben a szobában.

MINISZTER Rendben. Játsszunk nyílt kártyákkal. Mit kíván, igazgató úr?

VALTO Azt, hogy ezt a személyt tartóztassák le, és haladéktalanul zárják börtönbe.

MINISZTER No és ha tévedett?

VALTO Tudom, hogy mit beszélek.

MINISZTER Gondolom, pénzt fölösleges önnek ajánlani, igaz?

VALTO A pénz semmiért se kárpótol. Igazságot és méltányosságot követelek.

MINISZTER (*keserűen*) Igazságot és méltányosságot? De mi lehet ebben az ügyben az igazság és a méltányosság? Gondolja, hogy annak az ön által említett személynek könnyű volt?

VALTO Nem. Azt nem gondolom. Épp ellenkezőleg.

MINISZTER Azok az átvirrasztott éjszakák, azok a veszekedő nőszemélyek, azok a rabok által küldött gyalázkodó levelek – mind pokollá teszik az ember életét.

VALTO Szórul szóra, kérem.

MINISZTER Ráadásul az örökösen rossz lelkiismeret, a múlt árnyai, a ballépések és tévedések – hát nem éppen elég büntetés egy embernek? Mért nem tudunk emberek lenni? Mért nem felejtünk el mindent, mért nem tudunk megbocsájtani? A börtön nem megoldás. Talán furcsa, hogy a börtönügyi miniszter így nyilatkozik, de tapasztalatból beszélek. A börtön szörnyű hely, valóságos iskolája a bűnözőknek. Úgy érzem, hogy az ön által említett személy épp a börtönben lett bűnözővé. Legyen szíve, gondoljon rám is! Nem felejtethének el az egészet?

VALTO Nem.

MINISZTER Tehát továbbra is fenntartja a követelését?

VALTO Továbbra is. A törvény és az igazság az én oldalamon áll.

MINISZTER És ha nem egyezem bele?

VALTO Ebben az esetben kihallgatást kérek a miniszterelnöktől, és elmondok neki mindent.

MINISZTER Az ön helyzetében ezt nem tenném.

VALTO Ha egyszer nincs más megoldás.

MINISZTER Adhatok egy jó tanácsot.

VALTO Mégpedig?

MINISZTER Tudja, mi a következménye annak, ha a törvényes finn kormány egy tagját, például engem, börtöntölteléknek és bűnözőnek titulál?

VALTO Mi?

MINISZTER Börtönbe kerül.

VALTO Ez biztos?

MINISZTER Ha valami biztos ebben az országban, ez az. Gondolja meg, mielőtt elmegy a miniszterelnökhöz!

VALTO Ebben az esetben aligha lesz dolgom a miniszterelnökkel.

MINISZTER Tudtam, hogy értelmes ember az igazgató úr.

VALTO Nagyon köszönöm a jó tanácsot.

MINISZTER Kérem, kérem.

VALTO Viszontlátásra!

MINISZTER Viszontlátásra!

Valto távozik

MINISZTER *(tovább eteti madarait)* Aranyoskáim, ugye, már szomorkodtatok? Bizony, bizony, ez egy haszontalan, rossz bácsi volt. Megpróbálta papát kalitkába dugni. De papa nem ment ám. Csak papa picurkái vannak kalitkában, ugye, ugye? Jól van, jól van, papa ad hamikát a picikéinek. Így ni, csipegessetek csak. Itt a finom hamika, hami-hami ...

Hetedik jelenet

Kis tér. Lepellel fedett emlékmű. Vendégek, köztük a legfontosabb: a miniszter. Mellette áll felesége, Inkeri. Két rendőr és utcai bámélszkodók

SZOBORBIZOTTSÁG ELNÖKE És most felkérem önt, miniszter úr, az emlékmű leleplezésére.

MINISZTER *(zsebéből papírlapot vesz elő, és rövid beszédet mond)* Azt mondják, hogy az ember csak a börtönben tanulja meg igazán értékelni a szabadságot. És talán fordítva is így van. De akárhogy is áll a dolog, egy biztos: évről évre számos ember kerül börtönbe, ki többé, ki kevésbé bűnös, vagy éppen ártatlan. Mindenesetre meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy a börtönhatóságok és az egyéb intézmények közötti kapcsolatok a kölcsönös tisztelet és megbecsülés – és remélem –, a barátság talaján állnak. A börtönügyi minisztérium részéről ezennel leleplezem ezt az emlékművet, melyet az igazságszolgáltatás áldozatainak állítottunk... *(Megragadja a zsineget, hogy lehúzza a leplet az emlékműről)*

VALTO *(előlép és kiabál):* Várjanak egy kicsit! Hallgassanak meg! *(Rendőrökhöz)* Jól figyeljenek, különösen maguk, ott ketten! Hallgassanak ide! *(Rámutat a miniszterre)* Ez egy bűnöző!

MINISZTER *(Inkerihez):* Kire érte ezt?...

INKERI Terád, drágám.

VALTO Maga egy bűnöző!

INKERI Ismer téged. Vége a karrierednek.

VALTO (*a rendőrökhöz*): Nem hallották, mit mondtam?!

ELSŐ RENDŐR De hallottuk.

VALTO Ő tagja törvényes kormányunknak, és én bűnözőnek tituláltam, nyilvánosan megszégyenítettem. Mire várnak? Tegyék a kötelességüket!

MÁSODIK RENDŐR Parancsára!

A rendőrök megindultak a miniszter felé, aki kereket old. Cilindere leesik a földre. Miután kétféle háromszor megkerüli az emlékművet, sikerül eltűnnie valahová. A rendőrök zavartan toporognak

EGY IDŐS FÉRFI: Végre valaki, aki meg meri mondani az igazat!

EGY NŐ: Ez a politika napra keményebb dolog lesz.

ELSŐ RENDŐR Hová tűnt?

MÁSODIK RENDŐR Eredj arra, én majd erre megyek!

A rendőrök elrohannak. Inkeri felveszi a cilindert a földről, és a kezében szorongatja. Valto odalép hozzá

VALTO (*Inkerihez*) Sajnálom, nem így gondoltam. Úgy képzeltem, hogy én járok úgy, mint ő...

INKERI Mint ő?

VALTO Igen. Tényleg nagyon sajnálom.

INKERI Ugyan már. Mindig érdekelték a férjem politikai ellenfelei. A jelenlegi férjem is az előző férjem legnagyobb ellensége volt.

Inkeri Valto fejére teszi a cilindert, és a kezébe adja a lepel zsinórját. Valto megrántja a zsinórt, és a lepel lehull. A rémült miniszter ott áll az emlékmű előtt. Ugyanakkor a rendőrök is visszatérnek, és megpillantják. Bilincsbe verik és elviszik

INKERI (*súgja*) Mondjon valamit...

VALTO Az egyetlen, amit mondhatok, hogy nem így gondoltam...

A közönség megtapsolja

MÁSODIK FELVONÁS

Első Jelenet

A miniszter hivatali szobája. Már nincsenek ott a kalitkák a madarakkal. Harri és Anneli jönnek. Harri most kormánytanácsos

ANNELI Ez elképesztő!

HARRI Hát nem?! Kész az injekció?

ANNELI Kész. Csak a kabátját kell hogy lehúzza, és a bal karját kell szabaddá tenni.

HARRI Rajtam nem múlik.

ANNELI Mi az ördögnek akar mindenáron börtönbe kerülni?

HARRI Épp ezt kéne a doktornőnek megállapítania. Nagyon fontos, hiszen ki tudja, miféle bűncselekményt követ még el. Meg egyébként is kellemetlen, ha épp a börtönügyi miniszter kerül börtönbe. Már megint. Gondolja, hogy ki tudja deríteni?

ANNELI Amíg nem csináltam meg az analízist, nem mondhatok semmit. Mióta tart nála ez a dolog?

HARRI Azóta biztosan, hogy megszökött a börtönből.

ANNELI Ezek szerint már volt börtönben?

HARRI Volt. És csak azért szökött meg, hogy visszakerülhessen.

ANNELI Nem mondom, érdekes eset.

HARRI És nehéz. Ugyanis hallani se akar a pszichoanalízisről.

ANNELI *(az injekciós tűre mutat)*: Na, ez majd megnyugtatja. Mondja, hogy lett belőle miniszter?

HARRI Nem hinné el, ha megmondanám.

ANNELI Talán nagyon is elhinném. Ismerem kicsit a politikát.

Valto belép, nagy fekete karikák vannak a szeme körül

VALTO Harri, kitaláltál már valamit? Sietni kell! Milyen bűncselekményt követhetnék el? Gyorsan, gyorsan, minden percért kár! Kormánytanácsos vagy, ki kell találnod valamit. Tegyél javaslatot!

HARRI Neked meged van. Engedd meg, hadd segítsek... *(Igyekszik lerángatni Valto zakóját)*

VALTO Hé, mit csinálsz? Hagyd a kabátomat!

HARRI Érted teszem.

VALTO Aha! Már értelek. Meztelenül lerohanok az utcára, aztán közbotrányokozásért letartóztat a rendőrség. Te egy zseni vagy! Mennyit lehet kapni ezért?

Valto kezdi buzgón kibogozni a nyakkendőjét, mialatt Harri felcsavarja az ingujját

HARRI Hagyd azt a nyakkendőt!

VALTO Szóval csak a nyakkendő legyen rajtam? Bomba ötlet!

Valto nekilát lehúzni a cipőit. Anneli közeledik az injekciós tűvel, majd megpróbálja bedöfni Valto karjába

ANNELI No, csak nyugodtan, nem fog fájni.

VALTO Hé! Hát ez meg kicsoda? Meg akart szúrni. Mi a fene történik itt?!

HARRI Nyugodj meg! Minden a te érdekedben történik.

VALTO Aha! Már értem. Kábítószer használata, és közbotrányokozás nyilvános helyen, egyszerre! Ez tényleg bomba nagy ötlet, Harri! Tudtam, hogy rád mindig számíthatok. *(Odanyújtja a karját)* Jöhet egy teljes adag, gyerünk csak! Harri, te meg telefonálsz a rendőrségre, és feljelentesz.

ANNELI *(beadja az injekciót)* Így ni. Rendben is vagyunk.

VALTO Nagyon kedves. Remélem, látszani fog.

ANNELI Hogy érzi magát?

VALTO Pompásan. Csodálatos csend van, és nyugalom. Tisztára olyan, mint a börtönben. Jönnek már azok a rendőrök?

ANNELI Jöjjön csak. *(Odakíséri Valtót a pamlaghoz)* Most a miniszter úr szépen lefekszik erre a pamlagra, és akkor elbeszélgetünk egy kicsit, jó?

VALTO Semmi akadály. Olyan kellemesen bágyadtnak érzem magam.

Végigfekszik a pamlagon. Anneli pedig tollal és jegyzetblokkal a kezében, odaül mellé

ANNELI Kérem, lazítson, teljesen engedje el magát. Ne gondoljon semmire. Néhány szót fogok mondani önnek, és kérem, mondja ki rögtön a legelső szót, ami eszébe jut róluk. Zárka.

VALTO Hátha.

ANNELI Megyeri.

VALTO Santeri.

ANNELI Otthon. *(Megismétli)* Otthon. *(Harrihoz)* Elaludt.

HARRI Nem csoda. Amióta miniszter, most alszik először. Sikerült valamit megtudnia, doktornő?

ANNELI Hogyne. Nyilvánvaló, hogy költői hajlamai vannak. Elég jól rímelt a szavaimra. Zárka – hátha, megveri – Santeri.

HARRI Úgy értem, ki tetszett-e deríteni, mért akar börtönbe jutni?

ANNELI Azt hiszem, igen. A börtön az otthont, a biztonságot jelenti neki. Az otthon pedig a börtönt, ugyebár. Ezért igyekszik el az otthonából, amit börtönnek érez, a börtönbe, melyet viszont otthonnak érez.

HARRI Nem túl komplikált ez egy kicsit?

ANNELI Egyáltalán nem. A zárka a börtön szimbóluma. Erre ő azt mondta, hogy „hátha”. Mivel a zárka pozitív asszociációt ébresztett benne, tulajdonképpen természetes, hogy a hátha szóval reagált rá. Mindent összevetve, nyilvánvalónak látszik, hogy a börtönnek az ő értékvilágában kettős, illetve ambivalens jelentése van.

HARRI Ne mondja.

ANNELI A börtön az ő számára egyrészt ez a szabad világ, vagyis az emberek közös otthona, amelyben ő védtelennek és szorongatottnak érzi magát. Másrészt a valóságos börtön is, a szabad világtól elszigetelt menedékhely, az otthon szimbóluma. Hiszen erre a szóra, hogy otthon, elalvással reagált, amit ebben az esetben rendkívül pozitív reakciónak kell tekintenünk, mivel éppen az alvás után vágyott.

HARRI Igen, igen. Persze az is előfordulhat, hogy nem tudott rá jó rímet.

ANNELI Természetesen ez is lehetséges, de sokkal valószínűbb, hogy az „otthon” kifejezés a leglényegesebb szükségletét hozta felszínre, ami ebben az esetben az alvás igénye volt.

HARRI Jó jó, de mért akar börtönbe kerülni?

ANNELI Voltaképpen egyáltalán nem is akar. A börtön csupán tudat alatti törekvéseinek a tudatban jelentkező szimbóluma.

HARRI De hát akkor hová a fenébe akar kerülni?

ANNELI Vissza az anyja méhébe.

HARRI Micsoda? Az anyja méhébe?!

ANNELI Igen. Ebből az oltalom nélküli, zavaros és kusza világból vissza akar jutni oda, ahol egykor tökéletes békében, csendben és biztonságban volt része.

HARRI Ezt meg kell valahogy akadályozni! Nincs valami olyan gyógyszer, ami segítene?

ANNELI A pszichoanalitikai irodalom csak egyetlen gyógyszert ismer, ami ilyen esetben segíthet. Ez a gyógyszer a szerelem. Ha őszintén bele tudna szeretni valakibe, ez felnőtté tenné.

HARRI Különben mindig csak... izé... izé... oda akarna visszakerülni?

ANNELI Igen.

HARRI Akkor a legsürgősebben meg kell nősíteni!

ANNELI Bizony, az segítene.

VALTO (*felébred*): Hol vannak a rendőrök?

HARRI Sajnos a dolog nem sikerült.

VALTO Akkor gyorsan ki kell találni valami mást. (*Felkászalódik*) Harri, tudod, milyen nap van ma? Az esküvőm napja. Ha nem tartóztatnak le sürgősen, meg fogok házasodni! (*Annelihez*) Jó napot! Nem találkoztunk mi már valahol?

ANNELI Miniszter úr találta meg egyszer a bőröndömet.

VALTO Hát maga volt az? Nagyon sajnálom, hogy úgy viselkedtem.

ANNELI Egyáltalán nem kell, hogy sajnálja, miniszter úr.

VALTO Azért csókoltam meg... mert... mert börtönbe akartam kerülni. Sajnos nem sikerült.

ANNELI Biztosan nem a csók miatt?

VALTO Nem. Hanem a miatt az ostoba rendőr miatt. Harri, találj már ki valamit! Én marha, kellett nekem a minisztert nyilvánosan sértegetni!

HARRI Örülj neki, hogy nem az elnököt sértegetted.

ANNELI Én azt javasolnám önnek, nősüljön meg. Börtön helyett megteszi a házasság is.

VALTO És két nőt vegyek feleségül?

ANNELI Kettőt?

VALTO Igen. Ugyanis két nőnek is megígértem, hogy elveszem. (*Szól a telefon*) Elnézést! (*A telefonba beszél*) Halló! Szervusz. Tudom, persze hogy tudom, mit jelent. Oké, Inkeri. Oké, persze. Szervusz. (*Leteszi a kagylót*) Pardon. Háromnak!

ANNELI És mi a csudának ígérte meg mind-egyiknek?

VALTO Mert akkor azt reméltem, hogy időben bejutok a börtönbe. Segítsetek rajtam, jó emberek! Találjatok ki egy olyan bűncselekményt, amit gyorsan el lehet követni, és amiért elég nagy büntetést adnak! Mit szólnátok állampénzelt elsikkasztásához?

HARRI Eltussolnák a dolgot.

VALTO Hazaárulás?

HARRI Csak az ellenségeid emlékirataiból derülne ki majd annak idején.

VALTO Súlyos hivatali vétség?

HARRI Már egy csomót elkövettél.

VALTO De valamit csak ki lehet találni! Mások is be tudnak jutni a börtönbe. Ezek meg mind a hárman már a menyasszonyi ruhájukat próbálják. Gondolkozzatok! Találjatok ki valamit! Különben mind a hármat el kell vennem feleségül, és akkor elítélnék... (*felragyog az arca*)... többnejűségért! Gyorsan, gyorsan! Harri, szerezz valahonnét egy papot! Siess! Addig megyek, és átöltözöm. Rendelj, légy szíves, három gyűrűt, és gondoskodj valami zenéről is!

HARRI Ezt nem gondolhatod komolyan! Én igazán nem...

VALTO Kormánytanácsos úr, ez utasítás! Tíz percet kapsz a végrehajtására. (*Távozik*)

HARRI Gyorsan! Adja ide azt az injekciót!

ANNELI (*odaadja az injekciós tűt*): Félek, hogy már késő.

HARRI (*feltűri saját ingujját, és beadja az injekciót saját magának*) Jobb későn, mint soha...

Második jelenet

Börtönfal. Lepedőkből csomózott kötél repül át a falon. Santeri, az igazgató és a miniszter lekúsznak rajta a szabadságba. Mindnyájan jó erőben vannak. Már egyiknek sem karikás a szeme

SANTERI Frankón ment, fiúk.

MINISZTER Ilyen jó kondiban utoljára iskolás srác koromban voltam.

IGAZGATÓ Most aztán húzzuk el a csíkot!

MINISZTER Nem kéne előbb egy dologban megállapodnunk?

IGAZGATÓ Milyen dologban?

MINISZTER Hát abban, hogy ki üti meg elsőnek.

SANTERI *(elővesz egy pakli kártyát a zsebéből)* Aki a legnagyobbat húzza, azé az elsőség.

IGAZGATÓ Oké, de ki húz elsőnek?

MINISZTER Húzzunk gyufát. *(Egy csomó gyufát vesz a kezébe)* Aki a leghosszabbat kihúzza, az húz a kártyából.

SANTERI *(az igazgatóhoz):* Ki húz először?

IGAZGATÓ Fej vagy írás! *(Pénzdarabot vesz ki a zsebéből)* Ki dob?

SANTERI *(ujjával hol az igazgatóra, hol magára mutogat):* Ec-pec, ki-me-hetsz, hol-nap-u-tán bejő-hetsz, cér-ná-ra, ci-ne-gé-re, u-gorj, ci-ca az e-gér-re, fuss!... *(Felüvölt a börtön szirénája)* Én már futok is!

MINISZTER Gondolod, éri nem?

IGAZGATÓ Söprés, fiúk!

Elrohannak. Első rendőr futva érkezik a hely-színre, vele egy időben a másik irányból megérkezik a második és harmadik rendőr is

MÁSODIK RENDŐR Nem láttál semmit?

ELSŐ RENDŐR Mért, mi történt?

HARMADIK RENDŐR Három fickó meglépett a börtönből!

ELSŐ RENDŐR Ők voltak! Én láttam őket!

MÁSODIK RENDŐR Merre mentek?

ELSŐ RENDŐR Arra, ni!

MÁSODIK RENDŐR Utánuk!

Magasra emelt gumibottal a szökevények után erednek

Harmadik jelenet

A miniszter hivatali szobája. Harri becipel egy gramofont. Anneli virágokat rakosgat egy vázába

HARRI Most mindennek rendben kell lennie. Vagy hiányzik még valami?

ANNELI Alighanem semmi, csak a józan ész.

HARRI Az nem is kell a házassághoz. *(Egy lemezt mutat)* Megfelel nászkeringőnek?

ANNELI Szerintem valami török háremmuzsika jobb lenne.

HARRI Szerintem is, de azt a lemezt most épp kölcsönkérte a külügyminiszter.

Valto jön zsakettban, a zsakett hajtókáján a gomblyukban szegfű

VALTO Kitűnő! Úgy látom, minden rendben. Papot tudtál szerezni?

HARRI Igen. Telefonáltam a lelkész közvetítőbe.

Valto kivesz a vázából egy szál szegfűt, és Harri gomblyukába tűzi

VALTO Kitűnő! Ti ketten, remélem, tanúskodtok majd. Az esküvőn is, meg a bíróságon is. A gyűrűk megvannak?

HARRI Parancsolj. *(Három gyűrűt nyújt át Valtónak, aki mellényzsebébe süllyeszti őket)*

VALTO Mire is mennék nélküled! *(Annelihez)* Igaza volt. A házasság az egyedüli helyes megoldás.

ANNELI Azért nem egészen így gondoltam.

VALTO A módszer az itt mellékes. Az a lényeg, hogy meg hozza a kívánt eredményt. *(Szól a telefon, felveszi)* Halló! Kicsodát? Szimat felügyelőt? Rossz számot hívott...

HARRI *(elveszi a kagylót):* Köszönöm. *(A telefonba)* Tessék, én vagyok. Hogy? Csakugyan? Kö-

szönöm a bejelentést. *(Leteszi a kagylót)* Santeri meg az a két másik meglógtak a börtönből.

VALTO Te vagy Szimat felügyelő???

HARRI Igen.

VALTO Mi az ördögnek nem mondtad hamarabb?

HARRI Úgy megszoktam, hogy áruhában járkálok, hogy sokszor magam se tudom, ki vagyok tulajdonképpen.

VALTO És mért járkálsz áruhában?

HARRI Másodállásban adatgyűjtő vagyok néhány hitelbanknál.

VALTO A sors iróniája! Éjt nappá téve kutatok egy olyan rendőr után, akinek esze is van. És Szimatfelügyelő egész idő alatt itt dolgozik mellettem! Mondd, mért nem tartóztattál már le?

HARRI Mert sose láttam, hogy valami törvénybe ütköző dolgot csináltál volna.

VALTO Dehogynem láttad. Nem is egyszer.

HARRI Nem láttam, ha mondom. Olyankor mindig máshova néztem.

VALTO De hiszen már azért is le kellett volna hogy tartóztass, mert megléptem a sittről.

HARRI Egyáltalán nem. Minden jogod megvolt a szokásra. Tévedésből már két nappal tovább ültél, mint kellett volna.

VALTO Ide figyelj, Harri! Egy dolgot ígérj meg! Hogy az esküvőmon nem nézel máshova.

HARRI Ezt nem ígérhetem meg.

VALTO Meg kell tenned.

HARRI Nem tudod, mit kérsz tőlem, Valto. Én... én kedvellek téged. A barátom vagy. Soha nem tudnám a barátomat letartóztatni.

VALTO Ez utasítás. Amint a pap kimondta az áment, azon nyomban letartóztatasz többnejűség vádjával. És semmi ellenkezés.

HARRI Csakugyan nem szívesen teszem.

VALTO Köszönöm, Harri. Mindig hálás leszek érte.

LULLAN *(jön menyasszonyi ruhában)*: Valto, drágám, ez életem legboldogabb napja! Szevasz, Harri!

HARRI Szevasz, Lullan!

LULLAN Milyen vagyok?

VALTO Csinos.

LULLAN *(Annelihez)*: Ó, jó napot kívánok!

ANNELI Üdvözlöm. És sok boldogságot!

LULLAN Köszönöm szépen. *(Valtóhoz)* Eljön a miniszterelnök?

VALTO Nem ér rá.

LULLAN Hát persze, mindig lót-fut a szerencsétlen.

KIRSTI *(jön menyasszonyi ruhában)* Valto, drágáin, ez életem legboldogabb napja! Szevasz, Harri!

HARRI Szevasz, Kirsti!

KIRSTI *(Annelihez)*: Ó, pardon, jó napot!

ANNELI Jó napot kívánok! És sok boldogságot!

KIRSTI Köszönöm szépen. *(Észreveszi Lullant)* Igazán csodás, hogy még nyoszolyólányt is szereztél nekünk!

LULLAN Jó volna, ha nem beszélne így a más vőlegényével!

KIRSTI A más vőlegényével? Ez meg mit jelent? Kinek a vőlegényéről beszél ez a nő?

INKERI *(jön menyasszonyi ruhában)* Az enyémről! *(Valtóhoz)* Valto, drágám, ez életem legboldogabb napja! Szevasz, Harri!

HARRI Szevasz, Inkeri!

INKERI Hát itt meg mi van?

LULLAN Azt én is szeretném tudni. Kik ezek a nők? Te azt ígérted nekem, hogy engem veszel feleségül!

VALTO Meg is tartom, amit ígértem.

KIRSTI Hát ezt meg hogy gondolod? Nekem azt mondtad, hogy engem veszel feleségül!

VALTO El is veszek.

INKERI El is veszed?! Mikor nekem azt ígérted, hogy engem veszel el?!

VALTO Persze, persze. Téged is elveszek.

MINDHÁROM NŐ *(egyszerre)* De hiszen nem vehetsz feleségül mindhármunkat?!

VALTO Mért ne? Mondjátok egyetlen komoly okot rá, hogy mért ne vehetnélek el feleségül mindhármótokat!

INKERI Egyetlen komoly okot?...

LULLAN Egy pillanat...

KIRSTI Egyetlen komoly okot?...

LULLAN Ez rémes...

MINDHÁROM NŐ *(majdnem elbőgve magukat)* Nem tudunk egyetlen komoly okot se mondani...!

Negyedik jelenet

Tér a leleplezett emlékművel. Santeri, az igazgató és a miniszter rabruhában, futva érkeznek balról, aztán jobbra eltűnnek. Hamarosan jön az őket üldöző három rendőr, magasra emelt gumibottal

ELSŐ RENDŐR Arra mentek!

MÁSODIK RENDŐR Utánuk!

A rendőrök jobbra el

Ötödik jelenet

A miniszter szobája. Kirsti és Inkeri megpróbálják Lullant rábeszélni a kompromisszumra

KIRSTI Legyünk okosak. Először nekem is furcsának tűnt, de mi mást tehetnénk. Egyszerűen több a nő, mint a férfi.

LULLAN Nem tudom. Olyan esztelenségnek, olyan képtelenségnek érzem...

INKERI Talán itt az ideje, hogy tegeződjünk, nem? Kicsit hülyén nézne ki, ha magázódnánk a konyhában. Inkeri vagyok.

KIRSTI Kirsti.

LULLAN É-é-én meg Lullan.

KIRSTI Minden attól függ, honnan nézzük a dolgot. Nekünk pedig a férfiak szemszögéből kell néznünk. Hiszen ez a világ a férfiak világa.

INKERI És a magunk korabeli nőnek már nem sok lehetősége van a választásra. Be kell érünk azzal, amit kapunk. Akár egy férfi egyharmad részével is.

LULLAN Nem húzhatunk sorsot?

KIRSTI Valto mindhármunkat akarja.

INKERI Minél nagyobb ember, annál több nő. Még örülhetünk, hogy csak miniszter.

KIRSTI És a normális helyzettől is csak abban különbözik az egész, hogy mind a hárman a feleségei leszünk. Ahelyett, hogy egy a felesége, a két másik meg a szeretője lenne. Ez így még sokkal erkölcsösebb megoldás.

LULLAN Nem, én ezt nem bírom...

KIRSTI Légy ésszel, Lullan!

LULLAN Épp az, hogy igyekszem ésszel lenni. Épp azért nem mehetek bele.

INKERI Hát ide figyelj! Fontos az, hogy az ember állandóan olyan nagyon ésszel legyen? A férfiak nem szeretik az okoskodó nőket.

KIRSTI Ez az utolsó lehetőség, hogy legalább egyharmad férjed legyen.
INKERI Ráadásul a miniszter kitesz három átlagférfit is. Túl sokat nem veszíthetünk a dolgon.
LULLAN Na jól van, talán belemegyek.
KIRSTI Klassz csaj vagy, látod!
LULLAN De egy feltétellel.
KIRSTI Halljuk!
LULLAN Hogy negyedik nem lesz.
INKERI Erről majd közösen gondoskodunk!

Valto és Anneli jönnek

ANNELI Nem fontolná meg még egyszer?
VALTO Már megfontoltam. Ebből egy előre megfontolt bűncselekmény lesz.
ANNELI De... de én nem akarom, hogy elvegye őket feleségül.
VALTO Kénytelen vagyok.
ANNELI Csak azért, hogy börtönbe jusson?
VALTO Csak azért.
ANNELI Kell hogy legyen más megoldás is.
VALTO Hm. Eddig én is azt hittem. Szervusztok, lányok!
KIRSTI Úgy döntöttünk, hogy hozzád megyünk feleségül, de csak azzal a feltétellel, hogy negyedik nem lesz.
VALTO Oké, megegyeztünk.
INKERI Ki ez a hölgy?
KIRSTI *(Annelihez)* Tényleg, tulajdonképpen mi dolga van magának a mi vőlegényünkkel? Úgy látszik, elég sokat vannak együtt?
ANNELI: Én csak...
VALTO *(félbeszakítja):* Egy pillanat, mindent meg fogok magyarázni. Nincs benne semmi különös. Arról van szó, hogy egyszer megcsókoltam, de sajnos mégse sikerült...
LULLAN Megcsókoltad?! ...
KIRSTI *(Lullanhoz)* Nyugodj meg, talán csak az arcát.
LULLAN És mondd, hogyan csókoltad meg?
ANNELI Így! *(Átkarolja Valto nyakát, és hosszan, szenvedélyesen csókolja a férfit)*
LULLAN Nahát, ezt a!... Nézzétek, mit csinálnak!...
KIRSTI Nyugodj meg, Lullan. Talán valami rokona.
INKERI És szerinted a rokonok így csókolóznak?
KIRSTI Ajjaj! A svéd filmekben még egész mást is csinálnak.
VALTO Drágám...
ANNELI Tessék, édesem?...
VALTO Kérdezhetek magától... tőled valamit?
ANNELI Amit csak akarsz.
VALTO Mi a neved?
ANNELI Anneli. És a tiéd?
VALTO Valto.
HARRI *(jön)* Megjött a pap!

A lelkész lihegve érkezik, kis útitáska a kezében

LELKÉSZ Bocsánat, ha késtem. Sok a munka, és rettentő kevesen vagyunk rá. *(Útitásakjából hordozható oltárt vesz elő, és kezdi felállítani a padlón)*
HARRI Érthető.
LELKÉSZ Igen, talán önnek az. Számomra érthetetlen. Manapság minden fiatal lelkész a határvidékekre megy meg a Lappföldre. Azt mondják, ott szükség van rájuk. Mintha itt nem

volna!

HARRI Eddig azt hittem, hogy fordítva van.

LELKÉSZ Meglehet, kérem, meglehet. Ön jobban tudja, kérem, hiszen mást is tanult, mint teológiát. Bölcsész tetszik lenni, igaz? De tudja-e, kérem, mi az az eredendő bűn? Hát igen, az egyik így tudja, a másik úgy. Senkinek se érdemes kérkedni a tudásával. Úgy bizony. Meglehet, hogy azon az utolsó napon a tudás majd nem lesz elegendő. Még egy egész lexikon se lesz elég. Bizony, kérem. Hány gyermeke volt Ádámnak? Kettő. Káin és Ábel. Hány éves volt Noé? Kilencszázötven. Ki a menyasszony?

HARRI Inkább kérdezze úgy, hogy kik a menyasszonyok.

LELKÉSZ Miért, több van?

HARRI Mind a hárman.

LELKÉSZ *(jámboran az ég felé pislant)* Köszönöm. *(Harrihoz)* Mindig szerettem volna egyszerre több párt összehadni. Időt lehet megtakarítani vele. Ön az egyik vőlegény?

HARRI Nem. *(Valtóra mutat)* Ő az.

LELKÉSZ *(Harrihoz, suttogva)* Csak nem maga a miniszter úr?...

HARRI De igen, ő.

LELKÉSZ *(hízelegve, szinte émélygős mosollyal fog kezét Valtóval)* Gratulálok, miniszter úr.

VALTO Köszönöm.

LELKÉSZ *(Harrihoz, suttogva)* A többi vőlegény is ilyen magas rangú?

HARRI Nincs több.

LELKÉSZ De hiszen három menyasszony van!

HARRI Igen. És egy vőlegény.

A lelkész kezdi összerakni a hordozható oltárt

VALTO Hát nem kezdhethné már meg az esketést?

LELKÉSZ Sajnos, nem.

VALTO Hogyhogy?

LELKÉSZ Legjobb lesz, ha miniszter úr egy mormon lelkészhez fordul, a saját felekezetéből. Én nem tehetek ilyet.

VALTO És mi az akadály?

LELKÉSZ Az esketési szöveg. Mert csak egy férfiről, és egy nőről beszél.

INKERI Na de ilyet!

KIRSTI Hát ez meg micsoda?

LULLAN Látjátok, ettől félttem.

VALTO Mért kell annyira ragaszkodnia a sablonokhoz?

LELKÉSZ *(indulni készül):* Isten kegyelmébe ajánlok mindenkit!

VALTO Várjon, lelkész úr! Van véletlenül két tiszteletjegyem a tengerparti nagy sátoros gyűlésre. Ha úgy gondolja, akkor... *(Kiveszi a jegyeket a zsebéből)*

LELKÉSZ Csak nem akarja megvesztegetni Isten szolgáját?

VALTO Ugyan. Csak arra gondoltam, hátha a tiszteletes urat érdekelné. Én nem érek rá, így aztán elvesztek volna a jegyek.

LELKÉSZ És ki prédikál?

VALTO Billy Graham Amerikából.

LELKÉSZ Billy Graham?! Ön... engem megpróbál befolyásolni. Ön ezt előre megtervezte.

VALTO No, ha nem érdeklí a tiszteletes urat, akkor...

LELKÉSZ És zene is lesz?

VALTO Lesz. Gitár. *(Zsebre teszi a jegyeket)*

LELKÉSZ Gitár?!

VALTO És a perselypénz is teljesen önkéntes. Nincs flanc, ezermárkás borítékok meg miegymás.

LELKÉSZ Átveszem öntől a jegyeket.

VALTO Az nem megy. De szívesen odaadom önnek ajándékba, ha megeskett bennünket. *(A két*

jegyet újra előveszi)

LELKÉSZ De ez törvényellenes.

INKERI Most mi maga? Teológus vagy jogász?

LELKÉSZ Igaz. Teológus vagyok. *(Elveszi a jegyeket)* Köszönöm. De ne felejtse el, hogy befolyásolt. *(Újra felállítja az oltárt, terítőt és gyertyát helyez rá)*

VALTO Viszontlátásra, Anneli!

ANNELI Hidd el, az élet a börtönfalán kívül is sok mindent adhatna neked.

VALTO Nem bírnám ki.

ANNELI *(megsimogatja)*: Énvelem kibírnád.

VALTO Szeretném, de...

LELKÉSZ Kezddhetjük?

VALTO Minél hamarabb, annál jobb. *(Annelihez)* Majd írok neked a börtönből.

ANNELI Várni fogok rád...

INKERI Úgy látszik, mégiscsak valami rokona.

LULLAN Hogy oda ne rohanjak.

KIRSTI Ahogy mondod. De egy dologról elfelejtkeztünk.

INKERI Miről?

KIRSTI Eladhattuk volna ezt az esküvőt valamelyik hetilapnak.

VALTO Siessetek!

INKERI Máris, máris...

Valto és a menyasszonyok odaállnak a lelkész elé. Megkezdődik a szertartás

LELKÉSZ Kedves barátaim! A Királyok első könyve r i. fejezetének első és második bekezdéseiben eme szókat olvashatjuk: „Salamon király pedig megszerete sok idegen asszonyi állatokat, mégpedig a Fáraó leányán kívül a Moábiták, Ammoniták, Edomiták, Szidonbeliek és Hitteusok leányait. És valónak néki feleségei, hétszáz Királynéasszonyok és háromszáz ágyasai...”

Santeri, az igazgató és a miniszter rabruhában berontanak

LULLAN Santeri!

KIRSTI Paavo!

INKERI Väinö!

LELKÉSZ Jézusmária!

SANTERI Itt van, ni!!

IGAZGATÓ Nemcsak a szabadságunkat rabolta el, de még a feleségeinket is!

MINISZTER Ki üti elsőnek?

IGAZGATÓ Santeri.

SANTERI *(fenyegetőleg közelít Valto felé)* Félre az útból, fehérmépek!

VALTO Mindent meg fogok magyarázni!... *(Hátrál)*

HARRI Álljatok meg! Nem csinálhattok ilyet egyházi férfiú jelenlétében.

SANTERI Én nem vagyok vallásos.

HARRI Jó, jó, akkor is megsérthetitek mások vallásos érzéseit. Pap jelenlétében nem illik verekedni.

MINISZTER Igaza van, fiúk. *(A lelkészhez)* Nem tudna, kérem, egy pillanatra átfáradni a másik szobába?

LELKÉSZ Nem egészen értem, miről van szó.

VALTO Ne menjen sehová! Ezek megölnék, ha elmegy.

IGAZGATÓ *(a lelkészhez)* Kérjük önt, menjen a másik szobába.

LELKÉSZ A szentírás is azt mondja: „Ne ölj!”

SANTERI *(öklét a lelkészre emeli)* Átmegy a másik szobába, vagy nem?

VALTO Ne menjen át!

LELKÉSZ (*Valtóhoz*) Nagyon sajnálom, de az egyház demokratikus intézmény. Hárman vannak egy ellenében. „Legyetek irgalmasok, mint ahogyan az Úr is irgalmas hozzátok.” (*Táskájával együtt távozik*)

VALTO Mindent megmagyarázok ... félreértés az oka mindennek...

A miniszter és az igazgató elkapják Valtót, és lefognak a két kezét

IGAZGATÓ (*Santerihez*) Üsd már gyorsan, hogy nekünk is jusson!

VALTO Nem titeket akartalak börtönbe juttatni, hanem saját magamat...

MINISZTER Üsd már!

SANTERI (*ütni akar, de lehanyaglik az ökle*) Nem megy. Képtelen vagyok megütni, ha lefognátok.

IGAZGATÓ Hunyd be a szemed!

SANTERI Nem megy. Védtelen embert nem tudok megütni. Eresszétek el.

Valtót eleresztik, Santeri dühösen közelít hozzá

SANTERI Állj meg, disznó! Kapjátok el!

A miniszter és az igazgató újra megragadják Valtót. Santeri ütni akar, de ismét meggondolja magát

SANTERI (*majdnem sírva*) Hiába, nem megy! Pedig hány éjszakán álmodoztam erről a pillanatról!

VALTO Azért pattantam meg a sittről, hogy még egyszer elítéljenek...

SANTERI Rávettél, hogy elcseréljem veled a ruhámat!

VALTO Igen, mert azt hittem, hogy akkor végre letartóztatnak engem.

SANTERI Egy fenét! Ki olyan hülye, hogy a saját jószántából börtönbe akarjon kerülni?

VALTO (*zavartan*): Én. Egész komolyan. (*Az (igazgatóhoz)*) A maga páncélszekrényét is csak azért próbáltam meg kifosztani, hogy visszakerüljek a sikkre. Aztán megpróbáltam nyilvánosan sértegetni a törvényes kormány miniszterét, és látták, mi lett belőle. Most többnejűségért szerettem volna bíróság elé kerülni, de minden jel arra mutat, hogy megint eltoltam.

MINISZTER Gondolja, hogy mi ezt elhisszük?

IGAZGATÓ És mondja, mért akar mindenáron visszakerülni a hűvösre?

VALTO Hogy megtaláljam a szabadságot.

MINISZTER A szabadságot?!

VALTO Igen. Az igazi bajtársiasságot és egyenlőséget. A csendet és nyugalmat. Amikor odakerültem, testileg-lelkileg kivoltam. De már az első napokban kezdtem helyrejönni...

IGAZGATÓ Ugyan! Mi ebben a különös?! Az én gyomorfekélyem is egyből rendbe jött bent. De ez még nem minden.

VALTO Szerintem igenis az! Én csak a sitten jöttem rá, milyen relatív fogalom a szabadság. Amikor odakinn voltam – úgymond szabadon –, a valóságban ezernyi idegmarcangoló választási lehetőség rabja voltam. Minden pillanatban választanom és döntenem kellett, minden pillanatban viselnem kellett a felelősséget nemcsak a magam, hanem mások dolgaiért is.

MINISZTER De hiszen ez az élet természetes rendje.

VALTO Itt. De nem ott bent. Csodálatos élmény volt. Abban a pillanatban, hogy az az úgynevezett mozgási és cselekvési szabadságom meg az az ezernyi választási lehetőségem a minimumra korlátozódott, megtaláltam az igazi szabadságot. Rádöbbsentem, hogy milyen hiábavaló és esztelen ez az egész életszínvonal-verseny, ez kétségbeesett versenyfutás a pénzért és a rangért. Az autók, a drága lakások, a divatos ruhák – mind elveszítették a jelentőségüket előttem. Senkire se kellett többé irigykednem, mivel mind ugyanabban a helyzetben voltak, mint én. Egyenlőek a szó legteljesebb értelmében. Az úgynevezett

szabadság csak ideget őrítő feszültséget, rossz lelkiismeretet, krónikus álmatlanságot adott nekem. A börtönben meg minden éjszaka olyan mélyen aludtam, mint egy ártatlan csecsemő.

MINISZTER Ebben van valami. Nekem is elmúlt bent az álmatlanságom.

VALTO A börtön előtt az idegeim cafatokban voltak. Most megint közel vagyok hozzá. A saját árnyékomtól is félttem. A börtönben? Ott még az ördögtől se!

SANTERI Ebbe tényleg van valami.

LULLAN *(a nőkhöz)*: No nézd csak! Santeriből is hős lett a börtönben?

VALTO Csak egy dologtól félttem. Attól a pillanattól, amikor véget ér a büntetésem. Szabadság, egyenlőség és testvériség! Ez volt odabenn.

KIRSTI *(a nőkhöz)*: Mert nem voltak nők, akik zavartak volna!...

MINISZTER Egyébként... egyébként mi is barátok lettünk a börtönben. Nekem azelőtt csak ismerőseim meg rokonaim voltak. És milyen rokonok!

INKERI *(a nőkhöz)*: Az igaz! A rokonairól tényleg beszélhetnék!...

IGAZGATÓ *(Valtóhoz)*: Folytassa csak.

VALTO Hát azért léptem le onnét. Hogy megint visszajuthassak. Úgy érzem, mintha egy örökkévalóság telt volna el azóta, hogy utoljára börtönkosztot ettem. Egyszer az igazgató születésnapján mindenki két kuglófot kapott. A legfrankóbb buli volt, amin valaha is részt vettem.

IGAZGATÓ És azok a séták a friss levegőn...

MINISZTER Éjjel a csend... Az a tökéletes nyugalom...

VALTO Az embernek jó volt a közérzete. Nem nyomasztotta a gond... hogy mi lesz holnap...

SANTERI Nem kellett félni a zsaruktól...

IGAZGATÓ Este tudtuk, mikor van ideje lefeküdni... aludni menni...

MINISZTER És ott legalább aludtam is...

INKERI Megható!...

VALTO És az esti harangszó előtt hányszor szólt a közös dal a cellákból...

Santeri énekelni kezdi a Börtöndal-t, a többiek csatlakoznak hozzá

IGAZGATÓ Újabban vásárolhatunk is a kávéházban mindenféle apróságot. Cigaretta, újságot, meg efféle.

VALTO De klassz!

SANTERI Új ruhákat is kaptunk. Sokkal jobban csípőre vannak szabva ezek a nadrágok, mint régen.

INKERI Hát nézzétek, nem cucci pofák?!...

A nők nevetnek. Santeri dúdolni kezdi a Börtöndal-t, a többiek csatlakoznak hozzá

VALTO *(miközben a többiek folytatják a dudorászást)* Még mindig olyan jó zaftosakat káromkodik a Nikke? Az az alacsony, kövér smasszer.

SANTERI *(miközben az igazgató és a miniszter folytatják a dudorászást, bánatosan mondja)* Nikke már nincs ott.

VALTO Ni-incs? Mi történt vele?

SANTERI A múlt héten nyugdíjba ment.

VALTO Nahát!

IGAZGATÓ Már másik van helyette. Allan.

VALTO Jó öreg Nikke. Sose felejtem el, mikor egyszer a levesestállaal verte az asztalt, hogy csend legyen az ebédlőben. Szét is ment a tál, és úszott a fél ebédlő.

IGAZGATÓ Nikke az Nikke. Sose lesz hozzá fogható smasszerünk.

VALTO Ajjaj, bizony, fiúk! De mit szólnátok egy jó kis kuglófhoz?

KIRSTI Na végre a lényegre tértek!...

SANTERI Egy kuglóflakomához?...

MINISZTER Komolyan gondoltad?...

INKERI Hát persze hogy úgy gondolta. Jaj istenem, én ezt nem bírom ki! *(Pukkadozik a nevetéstől)*

VALTO Gondoltam, feleleveníthetnék a régi emlékeket kuglóf mellett. Harri, rendelj nekünk hús kuglófot.

IGAZGATÓ De ne akármilyen sütödéből!

KIRSTI Naná, hogy nem. Még csak az hiányozna!...

VALTO Így van. *(Harrihoz)* A börtönkonyhából rendeljed!

HARRI Oké.

VALTO És valami italt is. Hozzák ide a tanácsterembe.

HARRI Vízet?

MINISZTER A víz volt az egyetlen, amit nem szerettem a börtönben.

INKERI Azt elhiszem!...

VALTO *(Harrihoz)* Dehogyis vizet. Szedd össze az eszed. Meg a fantáziádat is, ha már valamikor csapos voltál.

HARRI Oké.

ANNELI Majd én megyek segíteni.

Harri és Anneli távoznak

VALTO Gyertek, fiúk! Sok beszélőnivalónk van.

IGAZGATÓ Nem kell, hogy kétszer mondjad.

SANTERI Pláne ha kuglófról van szó!

MINISZTER Gyerünk, gyerünk!

Mind a négyen átmennek a tanácsterembe

INKERI Tipikus férfidolog. Ha nem a háborús emlékeikről dumálnak, akkor a börtönélményeikről.

KIRSTI Figyeltétek? Alig vettek rólunk tudomást. Szerencsére vannak még férfiak a világon rajtuk kívül is.

LULLAN Ajaj, kismillióan!

INKERI Talán így jobb is. Egy ilyen házasság úgyse tartott volna sokáig.

LULLAN Persze, én is azért voltam kicsit ellene.

KIRSTI A konyhában biztosan összebalhértünk volna. Ki főzön reggel kávé, meg ilyesmi.

INKERI Meg folyton azon veszekedtünk volna, ki menjen el az elnöki fogadásra.

KIRSTI Na és az éjszakák?!

LULLAN Úristen, látjátok, ez még eszembe se jutott!

INKERI Így a legjobb, higgyétek el!

LULLAN Biztosan.

KIRSTI Aztán annyi férfi szaladgál mindenfelé. Sose tudhatod, mikor nyit rád valami jó fej, aki...

Három rendőr ront be felemelt gumibotokkal. A nők egymásra néznek. Lullan feltesz egy lemezt. A nászkeringőjüket. A rendőrök is egymásra néznek, aztán azt csinálják, amit gentlemaneknek ilyen helyzetben csinálni kell. Meghajolnak a hölgyek előtt, és táncolni kezdenek velük. Szép angolkeringő. A rendőrök jól táncolnak

Hatodik jelenet

Börtönfal. Santeri, az igazgató és a miniszter jobbról jönnek. Mögöttük Valto és Anneli. A színen

van egy utcaseprő is

SANTERI (*megcsókolja a falat*) Jó öreg téglafal! Már hiányoztál.

IGAZGATÓ Azt érzem én is, mint aki hazatér.

MINISZTER Még ott van a kötelünk is.

IGAZGATÓ Az esti teázásra épp beérünk.

SANTERI Leesik a fiúk álla a csodálkozástól, ha meghallják, hol voltunk.

MINISZTER (*Valtóhoz*): Kösz mindent.

IGAZGATÓ Különösen a kuglófot.

SANTERI Köszönjük, Valto.

VALTO Én köszönöm nektek, fiúk. Sose foglak elfelejteni benneteket.

SANTERI Nem jöhetnél mégis velünk? Annyi beszélőnivalónk volna.

VALTO Rém szívesen mennék, de...

Anneli megcsókolja

MINISZTER Értjük. Majd egyszer később.

VALTO Igen, majd egyszer később.

Valto kezét szorongatva, búcsúznak tőle

MINISZTER Viszontlátásra, kedves barátunk!

VALTO Viszontlátásra! És üdvözlöm a fiúkat.

MINISZTER Kösz. Átadjuk.

IGAZGATÓ Minden jót!

VALTO Neked is.

SANTERI (*szemében könnyekkel*) Viszontlátásra, Valto.

VALTO Viszontlátásra, Santeri. Egyél kuglófot helyettem is.

IGAZGATÓ Ki megy elsőnek?

MINISZTER Rang szerint, fiúk. Santeri kapta a legtöbbet.

A kötél segítségével átmásznak a falon, elsőnek Santeri, aztán az igazgató, utolsónak pedig a miniszter. Valto lép egyet a kötél felé, hogy kövesse őket, de Anneli gyöngéden visszafogja. Valto lecsüggesztett karokkal nézi a kötelet, melyet a többiek lassan behúznak Anneli kézen fogja. Lassan elsétálnak az utcaseprő mellett

VALTO (*az utcaseprőház*) Viszlát, Harri.

UTCASEPRŐ Viszlát, Valto.

VALTO Jó álcázás, nem mondom.

UTCASEPRŐ Kösz.

Anneli és Valto jobbra el. Balról három rendőr fut a színre lihegve, majd ők is eltűnnek jobbra. Rögtön utánuk érkezik szintén futva Kirsti és Lullan; ők csak egy pillanatra állnak meg

INKERI Arra mentek!

KIRSTI Utánuk!

Jobbra elrohannak. A fal peremén megjelenik egy új fegyenc, szemüveges. Kezd lefelé ereszkedni a kötélén...